

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Skriftliga omdömen

En studie av skriftliga omdömen från tre skolor inom samma kommun

Annika Jansson

LAU370

Handledare: Elsi-Brith Jodal

Examinator: Staffan Stukát

Rapportnummer: HT 10-2611-038

Abstract

Examensarbete inom lärarutbildningen

Titel: Skriftliga omdömen – En studie av skriftliga omdömen från tre skolor inom samma kommun

Författare: Annika Jansson

Termin och år: Höstterminen 2010

Kursansvarig institution: Sociologiska institutionen

Handledare: Elsi-Brith Jodal

Examinator: Staffan Stukát

Rapportnummer: HT 10-2611-038

Nyckelord: Skriftliga omdömen, IUP, LPP, yrkesspråk

Under höstterminen 2008 trädde ett förslag från regeringen i kraft som innebar att alla skolor i Sverige skall skriva skriftliga omdömen till alla elever i samtliga ämnen de undervisas i. De skriftliga omdömena fick, till skillnad från tidigare bestämmelser, även vara betygsliknande och det var upp till varje enskild skola att utforma dem.

Efter införandet har mitt intresse kring arbetet med de skriftliga omdömena väckts. Syftet med den här uppsatsen är dels att ta reda på hur dessa omdömen kan skilja sig åt mellan skolor inom en och samma kommun, dels diskutera kvaliteten på dem. Även att ta reda på vad lärare anser om skriftliga omdömen är en del av uppsatsens syfte.

Studien har genomförts genom insamling av skriftliga omdömen från tre skolor inom en och samma kommun, samt genom intervjuer av lärare på respektive skola. De skriftliga omdömena och intervjuerna har sedan analyserats och då i huvudsak tillsammans med forskning kring bedömning och en omfattande rapport från Skolverket.

Resultatet av studien visar att utformningen av de skriftliga omdömena skiljer sig åt på flera olika sätt skolor emellan och att skolor har kommit olika långt i arbetet med dem. Resultatet visar även att lärare anser att de skriftliga omdömena är värdefulla men samtidigt visar det att de har olika uppfattningar om vad ett relevant skriftligt omdöme skall innehålla.

Jag hoppas att den här uppsatsen kommer att ge ytterligare en uppfattning om vad ett relevant skriftligt omdöme egentligen är. Min förhoppning är även att den kommer att fungera som ett inlägg i diskussioner kring bedömning på ett generellt plan. Eftersom jag anser att man hela tiden bör sträva mot att få en så likvärdig bedömning som möjligt mellan skolor anser jag att det är viktigt att man på skolor och universitet hela tiden diskuterar vad en god bedömning av elever innebär.

Förord

Jag har skrivit den här uppsatsen för både dig som läser och för mig personligen. Min förhoppning är att den ger en beskrivning över ett viktigt arbetsområde inom skolan samt att den väcker spännande frågor hos dig som läsare. För mig som lärarstudent har den här uppsatsen gett mig en intressant och lärorik inblick i en del av arbetet som framtida lärare.

Jag vill även passa på att tacka de som har hjälpt mig i arbetet med uppsatsen. Först och främst ett stort tack till min handledare, Elsi-Brith Jodal som har gett mig goda råd och gott stöd. Sedan vill jag naturligtvis tacka de lärare som med ett så positivt bemötande försåg mig med material och ställde upp på intervjuer! Till sist vill jag även tacka familj och vänner för outtröttligt stöd och uppmuntrande ord.

Annika Jansson

Göteborg 27 december 2010

Innehåll

Förord	2
1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Definitioner	6
2. Syfte	7
2.1 Hypotes	7
2.2 Frågeställningar	7
3. Teoretisk anknytning	8
3.1 Bedömning som generellt fenomen	8
3.1.2 Formativ kontra summativ bedömning	8
3.2 Det gemensamma yrkesspråket	9
3.3 Ur skollagen och Lpo-94	10
3.4 Individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen	10
3.5 Lokal pedagogisk planering	11
3.6 Skolverkets uppföljning och utvärdering	11
3.7 Aktuell debatt	12
4. Metod	15
4.1 Val av metod	15
4.2 Urval och avgränsningar	15
4.3 Skriftliga omdömen från tre skolor	15
4.3.1 Insamling	15
4.3.2 Bortfall	16
4.3.3 Etiska principer och reflektioner	16
4.4 Samtalsintervjuer	16
4.4.1 Konstruktion och genomförande	16
4.5 Undersökningens tillförlitlighet	17
4.5.1 Reliabilitet	17
4.5.2 Validitet	17
4.5.3 Generalitet	17
5. Resultat	18
5.1 Skriftliga omdömen från skola A	18
5.1.1 Samtalsintervju	18
5.1.2 Kommentarer från övriga lärare	19
5.2 Skriftliga omdömen från skola B	19
5.2.1 Samtalsintervju	20
5.2.2 Kommentarer från övriga lärare	21
5.3 Skriftliga omdömen från skola C	21
5.3.1 Samtalsintervju	22

5.3.2 Kommentarer från övriga lärare	23
5.4 Sammanfattande kommentarer angående skriftliga omdömen	23
5.5 Resultatanalys	24
5.5.1 Vad säger de insamlade skriftliga omdömena?	24
5.5.2 Är skriftliga omdömen betydelsefulla för skolväsendet?	25
5.5.3 Hur är kvaliteten på de skriftliga omdömena?	25
6. Diskussion	28
7. Slutsats	31
8. Referenser	32
Bilaga 1: Skriftliga omdömen från skola A	35
Bilaga 2: Skriftliga omdömen från skola B	38
Bilaga 3: Skriftliga omdömen från skola C	43
Bilaga 4: Intervjufrågor	46
Bilaga 5: Missiv	47

1. Inledning

Bedömning är en ständigt debatterad fråga inom skolvärlden. Hur? När? Varför? Dessa tre frågor kan betraktas som återkommande i diskussionen. Sedan min egen skolgång har synen på bedömning förändrats och kraven på dokumentation av elever har kraftigt ökat. I och med att betygssättning av elever i nuläget gäller från och med årskurs åtta har elever i och lärare för de lägre åldrarna inte haft samma bedömningstradition. Detta har under de senaste åren förändrats. Från och med år 2006 skall varje elev ha en individuell utvecklingsplan (en så kallad IUP) och från och med år 2008 skall dessa också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper och utveckling. Dessa skall skrivas från det att eleven har börjat årskurs ett, även om vissa kommuner har infört dem redan i förskoleklassen. Mitt intresse för de skriftliga omdömena har väckts under min lärarutbildning i och med att jag har haft möjlighet att diskutera utvecklingen med personer som är verksamma i skolan, samt studiekamrater och personal verksamma på universitetet. Detta har gett mig olika perspektiv på utvecklingen och det har gjort mig intresserad av att vidare undersöka hur arbetet med de skriftliga omdömena har utförts och diskuterats på olika skolor. Jag har även ett intresse av att ta reda på om de skriftliga omdömena ger en relevant syn på elevernas utveckling och kunskaper.

1.1 Bakgrund

År 2008 skrev utbildningsdepartementet en departementspromemoria som föreslog följande förändring av den individuella utvecklingsplanen:

Förslag: Bestämmelserna om den individuella utvecklingsplanen i grundskoleförordningen, särskoleförordningen, specialskoleförordningen och sameskolförordningen ändras så att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska även innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande och dagens förbud mot att skriftlig information om elevens skolgång ges karaktären av betyg utgår. Rektor beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektor beslutar detta (Utbildningsdepartementet, 2008).

Under höstterminen samma år trädde förslaget i kraft och det blev obligatoriskt för alla Sveriges grundskolor att i elevernas individuella utvecklingsplaner också skriva skriftliga omdömen. Sedan införandet har det varit upp till varje enskild skola att på egen hand utforma dessa omdömen och arbeta med dem. Som står skrivet i departementspromemorian var en skillnad från tidigare att de skriftliga omdömena också får vara betygsliknande.

Skolverket (2010) kom i år med en utvärdering och uppföljning av arbetet med de skriftliga omdömena där de visar på både positiva och negativa aspekter. Bland annat anser de att kravet på IUP med skriftliga omdömen har gjort att arbetet med att konkretisera aktuella läroplaner och kursplaner har stärkts och vitaliserats. Dessutom anser de att flertalet skolor har arbetat fram utvecklade modeller för dokumentation, uppföljning och bedömning av elevernas kunskaper. Dock menar att det finns brister i skolans förmåga att:

- formulera strikta mål och kunskapsrelaterade omdömen.
- kunna visa vägen om hur en önskad utveckling ska se ut.
- visa på vilka insatser som behövs för att stödja elevens fortsatta utveckling (Skolverket, 2010b:35).

Med bakgrund till den politiska reformationen, Skolverkets utvärdering och uppföljning samt egna erfarenheter har den här uppsatsen utformats.

1.2 Definitioner

För att tydliggöra vad som avses med vissa betydelsefulla begrepp i uppsatsen har jag valt att definiera dem på följande sätt:

- **Individuell utvecklingsplan (IUP) med skriftliga omdömen**

En individuell utvecklingsplan benämns vanligen som IUP. Den skall innehålla en planering av hur skolan ska arbeta för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt i riktning mot de nationella målen. Den skall även innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling. Om överenskommelser om ömsesidiga åtagande sker mellan skola och elever/föräldrar skall det alltid dokumenteras i den individuella utvecklingsplanen (Skolverket, 2009).

- **Lokal pedagogisk planering (LPP)**

Lokal pedagogisk planering förkortas och kallas för LPP. En LPP kan gälla ett arbetsområde eller en årskurs. I planeringen skall läraren tydliggöra målen i läroplan och kursplaner genom att tolka och identifiera de kunskaper som eleverna ska utveckla. Den ska innehålla vilka målen med undervisningen är, vilket innehåll som ska behandlas och vilka arbetsmetoder och redovisningssätt som ska användas (Skolverket, 2009).

- **Åtgärdsprogram**

Alla elever i behov av särskilt stöd har rätt till ett åtgärdsprogram och alla skolor har skyldighet att upprätta ett sådant om behovet finns. En utredning bestämmer om eleven är i behov av särskilda stödåtgärder och det är rektorn som beslutar om utredningen (Skolverket, 2008b). Ett åtgärdsprogram kan handla om olika slags stödåtgärder, allt från en elev som utsätts för mobbing till läs- och skrivsvårigheter.

- **Kvalitet**

I den här uppsatsen kommer det att föras en diskussion kring kvaliteten på de skriftliga omdömena. I den här studien definieras kvalitet som i vilken grad de skriftliga omdömena knyter an till gällande styrdokument, om man använder sig av ett professionellt yrkesspråk och om språket är informellt eller formellt. Även tydlighet och struktur i de skriftliga omdömena kommer att inkluderas i kvalitetsbegreppet. Hur väl de skriftliga omdömena skulle kunna förstås och begripas av elever och föräldrar är ytterligare en faktor som kommer att diskuteras i kvalitetsbegreppet.

2. Syfte

Från och med höstterminen 2008 skall Sveriges skolor skriva skriftliga omdömen i samtliga ämnen som eleverna undervisas i. Tidigare var det frivilligt för skolorna att ge skriftliga omdömen och då fick de inte vara betygsliknande. I och med kravet, som kom från utbildningsdepartementet, togs den bestämmelsen dock bort. Det är upp till varje enskild skola hur man vill utforma dessa omdömen, Skolverket har dock gett ut stödmaterial för hur man kan göra och på vilket sätt man kan formulera sig. Min tes är att det ändå kan uppstå problem med utformningen av de skriftliga omdömena om det är så att formen inte gör att tillräckligt med information om elevernas kunskaper gentemot gällande styrdokument finns med eller om språket som används inte framställer omdömet som ett professionellt dokument. En vanlig diskussion handlar om att skolan och lärare behöver bli mer professionella för att öka dess status. Med tanke på den diskussionen tror jag att det finns en risk att låta skolor själva välja hur man vill utforma de skriftliga omdömena. Detta för att dokumentet inte uppfattas som ett centralt styrt stöddokument utan mer som ett dokument som kan utformas på skilda sätt.

Avsikten med den här uppsatsen är att dels ta reda på hur de skriftliga omdömena kan skilja sig åt mellan skolor inom en och samma kommun, dels undersöka kvaliteten på dem. Att ta reda på vad lärare anser om skriftliga omdömen är också en del av uppsatsens syfte.

2.1 Hypotes

Utformningen av de skriftliga omdömena har varit upp till varje skola att besluta om. I och med detta finns det i stort sätt lika många varianter av skriftliga omdömen som det finns skolor. Med den här studien vill jag ta reda på hur de skriftliga omdömena har utformats och hur arbetet med dem ser ut på olika skolor inom samma kommun. Innehåll i de skriftliga omdömena och även det språk som används kan komma att vara två faktorer som skiljer dem åt och min hypotes är att de skriftliga omdömena därmed uppvisar alltför skilda kvaliteter.

2.2 Frågeställningar

Följande frågeställningar har legat till grund för uppsatsens utformning:

- Vad säger de skriftliga omdömena?
- Är skriftliga omdömen betydelsefulla för skolväsendet?
- Hur är kvaliteten på de skriftliga omdömena?
  - Innehåll
  - Koppling till gällande styrdokument
  - Språk: Används professionellt yrkesspråk? Är det formellt eller informellt? Är det kommunikativt och förståeligt?

3. Teoretisk anknytning

3.1 Bedömning som generellt fenomen

Bedömning kan ha olika syften och mål. Lundahl & Folke-Fichtelius (2010), verksamma vid Uppsala universitet diskuterar en dimension av begreppet som innebär att det används som utvärdering av hela utbildningssystemet; som ett administrativt instrument. Vidare diskuterar de att trots en ökad medvetenhet om bedömningens effekter så sker det hela tiden missgrepp i bedömningen av individer som kan få allvarliga följder. Detta menar de är något som måste tas i beaktande när exempelvis individuella utvecklingsplaner skrivs eftersom de kommer att följa med barnen över tid och att särskilda formuleringar och kommentarer kan ge barnen besynnerliga uppfattningar om sig själva. Det etiska perspektivet är i det här fallet särskilt viktigt att hela tiden ha i åtanke. En annan dimension av bedömningsbegreppet är att se det som en värdering. Astrid Petterson (2010) är professor i pedagogik och verksam vid Stockholms universitet och hon menar att det alltid innebär en värdering när man bedömer, i skolsammanhang handlar det oftast om en prestation uppfyller mål eller kriterier. Vidare säger hon att vi har gått från en mättradition till en bedömningstradition och uttrycker att om bedömningen används rätt kan den stimulera lärandet. Ur lärares perspektiv betraktar Ridderlind bedömning som ”en integrerad del av undervisningen” (2010:71) och hon menar att det är en ständigt pågående process att utveckla metoder för bedömning. Hon säger även att det är centralt att eleverna är delaktiga i bedömningen och att det är upp till läraren att förmå eleverna att delta och att på egen hand kunna göra reflektioner kring sitt eget lärande.

Detta är endast ett fåtal av de många perspektiv som finns att koppla till begreppet bedömning och det visar på att begreppet inte är helt självklart och att det finns flera faktorer som spelar in.

3.1.2 Formativ kontra summativ bedömning

Det finns två varianter av pedagogisk bedömning, antingen pratar man bedömning *för* lärande, så kallad *formativ bedömning*, eller så menar man bedömning *av* lärande, så kallad *summativ bedömning*. Den formativa bedömningen har som mål att eleverna ska kunna utvecklas utifrån den återkoppling de får och bedömningen syftar till att förbättra och stödja deras lärande. Inom forskningen lyfter man dock fram att avgörande punkter för elevernas lärande är dels kvaliteten på återkopplingen, dels elevernas möjlighet att omsätta den i praktiken (Klapp Lekholm, 2010). Leahy & William lyfter fram tre nyckelprocesser i den formativa bedömningen:

- Identifying where the learners are in their learning.
- Identifying where they are going.
- Identifying what steps need to be taken to get there (2009:6).

De menar alltså att det handlar om att identifiera var de lärande befinner sig i lärandet, var de skall ta sig i sitt lärande och hur de skall komma dit. Genom att ge lärare strategier och tekniker för att utföra formativ bedömning ville Leahy & William undersöka hur detta kunde påverka elevernas lärande. Resultatet av deras fallstudie av formativ bedömning i klassrummet visade på en ökning av elevernas lärande med 70-80 procent (2009).

En summativ bedömning är istället en sammanfattande bedömning av vad som har skett och hur det har gått; betyg är det tydligaste exemplet på detta. Det har dock visats sig att betyg

och även traditionella prov kan ha en negativ och hämmande effekt på lärandet (Lundahl & Folke-Fichtelius, 2010).

Harlen (2005) diskuterar hur användandet av summativ bedömning *för* lärande skulle kunna användas likaväl som hur informationen från formativ bedömning skulle kunna utnyttjas vid den summativa bedömningen. Han menar också att det kan vara värt att diskutera om formativ och summativ bedömning är två begrepp som är nödvändiga att separera eller om det är möjligt att få dem att istället samverka. Som slutsats menar han dock att det kan vara värdefullt att fortsätta att hålla *syftena* för formativ och summativ åtskiljda medan det kan vara värt att söka ett samspel mellan de båda begreppen när det kommer till *proceduren* för de olika bedömningarna.

Lars Lindström (2005), professor i pedagogik, menar att tendenser i den internationella diskussionen kring bedömning visar på en förskjutning från att bedömning främst används för att kontrollera vad eleverna lärt sig till att användas i syfte att befrämja och diagnostisera lärande. Detta kan alltså ses som en tendens till en förskjutning från summativ bedömning till formativ bedömning.

Införandet av de skriftliga omdömena borde kunna ses som ett led i denna förskjutning. De är inte tänkta att vara till för att kontrollera elevernas kunskaper utan istället skall de fungera som en typ av formativ bedömning och de skall hjälpa eleven att utvecklas.

3.2 Det gemensamma yrkesspråket

Colnerud & Granström (2002) menar att man bör skilja facktermer från yrkesspråk genom att betrakta yrkesspråket mer än endast förtrogenhet med ett antal facktermer. Även jargong är något som måste skiljas från yrkesspråket då jargong endast är ett språkbruk och yrkesspråket innebär något mer än att benämna företeelser och begrepp. De menar att "yrkesspråkets viktigaste funktion är att vara ett kunskapsinstrument som hjälper yrkesutövarna att kodifiera och strukturera den samlade kunskap som finns inom yrkesgruppen" (2002:42). Vidare säger de även att yrkesspråket kan beskrivas som "den samlade förståelsen av yrkesutövandet" (2002:42). De diskuterar även tre nivåer av språklig verksamhet: *metaspråk*, *pseudometaspråk* och *vardagsspråk*. När det gäller metaspråk säger de att dess funktion är att vara ett instrument för kommunikation av hypoteser, antaganden, modeller och teorier om yrkespraktiken. Om en yrkesgrupp kan kommunicera om praktiken på metanivå så har de tillgång till ett fungerande yrkesspråk anser de. Vardagsspråket beskrivs som något man använder sig av spontant vilket gör det till ett oreflekterat sätt att kommunicera. Pseudospråket är i sin tur en blandning av metaspråket och vardagsspråket och de förklarar det som abstrakt utan att vara teoretiskt.

Lundegård & Löfblad (2008) har i ett examensarbete studerat språk och innehåll i den skriftliga dokumentationen inför utvecklingssamtal och de fann att de skriftliga omdömena till största delen, ungefär 81 procent, var skrivna på ett vardagsspråk. De fann att ungefär 13 procent av formuleringarna var skrivna på blandspråk och att ungefär 6 procent av formuleringarna kunde klassificeras som metaspråk.

3.3 Ur skollagen och Lpo-94

Skollagen (1998) säger bland annat att ”utbildningen skall inom varje skolform vara likvärdig, varhelst den anordnas i landet” (1 kap. 2 §). Med tanke på detta bör både själva undervisningen och bedömningen av eleverna vara likvärdig. Detta bör tas i beaktande när man pratar om de skriftliga omdömena och hur de kan skilja sig åt mellan skolor och vad det kan få för konsekvenser om bedömningen inte är jämförbar och likvärdig.

Enligt riktlinjer gällande betyg och bedömning ur Lpo-94 skall läraren:

- genom utvecklingssamtal främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling.
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.
- med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov (Skolverket, 1994:16).

Dessa riktlinjer kommer att finnas kvar i de nya läroplanerna som införs 1 juli 2011 (Skolverket, 2010a).

3.4 Individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen

Individuella utvecklingsplaner är sedan den 1 januari 2006 obligatoriska i den svenska grundskolan och sedan den 1 juli 2008 skall de innehålla skriftliga omdömen som ges från och med årskurs ett. Enligt Skolverket bör den individuella utvecklingsplanen:

- ge eleven ökade möjligheter att ta ansvar för och påverka sina studier,
- konkret beskriva vad skolan ska göra för att eleven ska utvecklas i riktning mot läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot,
- stärka elevens och vårdnadshavarens delaktighet i den individuella planeringen,
- utformas på ett sådant sätt att den underlättar kontinuiteten i elevens lärande vid byten av lärare, grupp och skola (Skolverket, 2008:13).

Vidare är Skolverket även tydligt med att poängtera att den individuella utvecklingsplanens bedömningar ska ha en formativ funktion, alltså att bedömningen ska stödja och uppmuntra elevens fortsatta utvecklingsmöjligheter. De tydliggör också syftet med bedömningen som handlar om att fastställa var eleven befinner sig i sitt lärande och att det ska finnas en tydlig inriktning mot målen att sträva mot som finns i läroplanen och kursplanerna. Den individuella utvecklingsplanen ska framför allt innehålla information om elevens kunskapsutveckling, men rektorn kan besluta om att det får finnas information om elevens utveckling socialt sätt (Skolverket, 2008).

Den sista punkten från Skolverket säger att den individuella utvecklingsplanen skall utformas på ett sätt som underlättar kontinuiteten i elevens lärande om eller när eleven byter lärare, grupp eller skola. Den punkten känner jag att jag vill knyta samman med avsikten med den här uppsatsen; alltså hur skiljer sig de skriftliga omdömena, som ju ingår i den individuella utvecklingsplanen, åt mellan skolor? Vad blir konsekvenserna av att de ser olika ut när elever byter skolor och lärare? Den diskussionen återkommer jag till i slutet av den här uppsatsen.

Vallberg Roth (i Lundahl & Folke-Fichtelius, 2010) diskuterar sin egen studie *Individuella utvecklingsplaner som fenomen i tiden* (Vallberg Roth & Månsson 2006) och menar att det insamlade IUP-materialet gav en bild av att det istället handlade om ”individorienterade

normalplaner” än om individuella utvecklingsplaner. Med ”normalplan” avser hon mallen mot vilken barnen bedöms, att det är en mall av normalitet och att den består av en fastlåst struktur utifrån bestämda normala kunskapssteg i förhållande till explicita ämnen och mål. Avsikten med att använda begreppet ”individorienterad” menar hon syftar till att visa att dokumenten till viss del visar på individorientering i och med att läraren skriver och fyller i en plan för varje enskild elev. Att de inte är ”individuella” beror på att de inte ”personligt präglade, enskilt formgivna eller mångkulturellt och flerspråkigt färgade” (2010:50).

Karin Wennbo har i en rapport från 2005 undersökt och diskuterat den ökande dokumentationen i skolan och om individuell planering är ett led i en önskvärd pedagogisk utveckling. Hon menar att det är av största vikt att eleven själv är delaktig i arbetet med sin lärandeutveckling för att en IUP skall bli ett pedagogiskt redskap som gynnar eleven själv. Vidare anser hon att hennes studie visar på att delaktigheten för med sig ett större engagemang hos eleven och att fler elever kommer att förstå syftet med verksamheten i skolan och att detta i sin tur kan leda till att kvaliteten i skolan, ur ett elevperspektiv, kan komma att stärkas. Utifrån detta anser hon även följande:

Om eleverna får möjlighet till delaktighet och även känner att det är gynnsamt för den egna utvecklingen tror jag att det även kommer att generera en vilja att vara delaktig i utformandet av det framtida samhället. Att skapa denna vilja till aktivt deltagande i det demokratiska samhället är en av de övergripande målsättningarna för det svenska utbildningsväsendet (2005:92).

Från lärares håll verkar det dock som om det finns vissa oklarheter kring vad en individuell utvecklingsplan egentligen skall innehålla. Enligt en studie gjord av Skolverket (2010b) ansåg 40 procent av de tillfrågade lärarna att det rådde vissa oklarheter i skillnaden mellan en individuell utvecklingsplan och ett åtgärdsprogram.

Som tidigare nämnts skall den individuella utvecklingsplanen från och med 1 juli 2008 även innehålla skriftliga omdömen.

3.5 Lokal pedagogisk planering

För att kunna utforma och skriva skriftliga omdömen krävs det en så kallad lokal pedagogisk planering. När en lokal pedagogisk planering konstrueras ska läraren utgå från, tolka och konkretisera de nationella kunskapsmål som är beskrivna i den aktuella läroplanen och kursplanerna. Planeringen kan avse ett arbetsområde eller årskurs och den förklarar sambandet mellan de nationella målen, innehållet i undervisningen, bedömningen av elevens lärande samt stödjer elevernas utveckling mot de nationella målen (Skolverket, 2008). Jag anser att den lokala pedagogiska planeringens mest betydelsefulla funktion är den som handlar om att tolka och konkretisera vilka kunskaper och mål eleverna skall uppnå på ett sådant sätt att det är enkelt för eleverna själva att förstå.

3.6 Skolverkets uppföljning och utvärdering

Ett år efter reformen med skriftliga omdömen gav Skolverket (2010b) ut en rapport med uppföljning och utvärdering av arbetet med de skriftliga omdömena. Rapportens syfte handlar dels om att visa på och exemplifiera förekomsten, användningen och innehållet i skriftliga omdömen. Dels handlar det om att ta reda på de inblandades (följaktligen lärares, rektorers, elevers och föräldrars) uppfattningar och attityder till reformen. Studien omfattade 1800 skolor i hela Sverige där lärare och rektorer fick svara på enkätfrågor. I undersökningen användes också 175 insamlade individuella utvecklingsplaner och för att komplettera hela studien har också lärare, rektorer, elever och föräldrar intervjuats på fyra utvalda skolor. Det

första som Skolverket konstaterar är att skolorna befinner sig i ett ”dynamiskt utvecklingskede” (2010b:20), något som de kan se som ett återkommande inslag hos skolor vid tidigare utvärderingar av arbetet med individuella utvecklingsplaner. Vidare menar Skolverket att det finns svårigheter med införandet av skriftliga omdömen. Jag har här valt att sammanfatta dem i följande punkter:

- En stor del av lärarna upplever osäkerhet i bedömningen av elevers kunskaper.
- Hälften av lärarna menar att det vid kunskapsbedömningar saknas ett gemensamt språk samt att det saknas rutiner för IUP-dokumentation.
- Nästan samtliga lärare är tveksamma till om IUP med skriftliga omdömen kan bidra till utvecklingsmöjligheter för högrepresterande elever eller för de elever som är i behov av extra stöd (Skolverket, 2010b).

En positiv effekt som Skolverket dock kan se är att många av lärarna och rektorerna anser att de skriftliga omdömena förefaller ge en klarare bild av det generella stödbehovet som finns i skolorna.

När det gäller utformningen av de skriftliga omdömena visar rapportens resultat att ungefär 70 procent av de undersökta omdömena var i form av symboler i kombination med beskrivande text. Cirka 20 procent var omdömen i form av enbart text och medan ungefär 10 procent av de skriftliga omdömena bestod av enbart symboler. En intressant, och även kanske märklig, sak var att åtta av de undersökta skolorna använde sig av den nationella betygsskalan, alltså G (godkänt), VG (väl godkänt) och MVG (mycket väl godkänt). Att detta är märkligt tycker jag beror på att man använder sig av ett betygssystem utan att egentligen ha några betygskriterier. Visserligen användes denna modell oftast i årskurs 7-9 men Skolverket upptäckte det även i årskurs 2 och 5.

3.7 Aktuell debatt

Politisk debatt

Hela debatten och diskussionen kring skriftliga omdömen började egentligen för tio år sedan, under våren 2000. Skolverket skrev i ett tillsynsbeslut att de riktade kritik mot Nacka kommun då deras skolor gav betygsliknande skriftliga omdömen till eleverna. Skolverket menade att skolorna bröt mot grundskoleförordningen då de skriftliga omdömen hade karaktären av betyg samt att de inte gavs ut på föräldrars begäran vilket inte var tillåtet enligt den då gällande grundskoleförordningen:

Ur Grundskoleförordningen 7 kap. Betyg m.m.

2 § Läraren skall fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal).

På begäran av en elevs vårdnadshavare skall läraren som ett komplement till utvecklingssamtalet lämna skriftlig information om elevens skolgång. Sådan information får dock inte ha karaktären av betyg. Utvecklingssamtal skall i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 5 kap.

1 §. Förordning (1999:683) (Skolverket, 2000).

Nacka kommun menade att de tog stöd i Lpo-94 (aktuell läroplan) och det därmed bara handlade om skriftlig information till hemmet i samband med utvecklingssamtalet, men Skolverket ansåg att det inte var skilda saker som beskrevs i de båda styrdokumenterna och riktade därför kritik till Nacka kommun och menade att den skriftliga informationen inte hade utgjort ett komplement till utvecklingssamtalet. De skriftliga omdömena var i de flesta fall, de

skilde sig något åt skolorna emellan, utformade på ett sådant sätt att eleverna bedömdes i två till fyra nivåer. Det som Skolverket ansåg att Nacka kommun skulle förändra var att:

- skriftlig information endast lämnas efter en överenskommelse mellan vårdnadshavaren och läraren
- skriftlig information endast lämnas i samband med utvecklingssamtalen
- den skriftliga information, som i dessa fall lämnas, inte har karaktär av betyg (Skolverket, 2000:7).

Följande år, 2001 kom ett nytt tillsynsbeslut som klargjorde att Nacka kommun hade vidtagit nödvändiga åtgärder som Skolverket krävt och i och med detta avslutades ärendet (Skolverket 2001).

Åren efter kantades av diskussioner kring både skriftliga omdömen och betyg. Bland annat presenterade den dåvarande socialdemokratiska regeringen ett förslag som innebar att skolorna vid varje betygsstillfälle även skulle skriva ett skriftligt omdöme för de elever som hade svårigheter att nå målen. Syftet skulle vara att upptäcka vilka elever som hade svårigheter samt att ge information till föräldrarna om vad deras barn kan men även vad som krävs av eleven för att få godkänt (Regeringen, 2002). Förslaget gick ut på remiss till Skolverket och i deras svar säger de bland annat att de kan se fördelarna med de skriftliga omdömena som föreslås, men att om man endast ger det till vissa enskilda individer kan de uppfattas som om det endast är eleven själv bristerna beror på. De menade att det vore bra att samla information och förslag till åtgärder i individuella utvecklingsplaner för alla elever och de då skulle fungera som det övergripande styrmedlet (Skolverket, 2004).

När den borgerliga regeringen tillträdde 2006 skedde det stora och övergripande förändringar inom skolvärlden. 2008 lades en promemoria fram från regeringen som bland annat föreslog en förändring i grundskoleförordningen som innebar att lärare i den individuella utvecklingsplanen skulle ”ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne” samt att ”sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna” (2008:9-10). Förslaget innebar också att det nu skulle bli möjligt att formulera omdömen så att de skulle kunna likna betyg.

Under åren fram till 2010 har politiska diskussioner förts angående de skriftliga omdömenas vara eller icke vara. De borgerliga partierna har generellt sett ställt sig positiva till införandet av betygsliknande skriftliga omdömen medan den rödgröna oppositionen har varit tveksamma och ifrågasatt införandet. Under våren 2010 presenterade de dock en motion som visade att de var positivt inställda till skriftliga omdömen. Motionen visade emellertid att de rödgrönas åsikter skiljer sig åt från de borgerliga. I motionen skriver man:

Skriftliga omdömen är bra, och det måste finnas principer som upprätthåller likvärdigheten för dem. Det måste också finnas en tydlig åtskillnad mellan skriftliga omdömen och betyg. Vid sidan av nationella riktlinjer för utvecklingssamtal och skriftliga omdömen ska skollagen därför klart uttala att skriftliga omdömen inte får vara betygsliknande (Miljöpartiet, 2010:13).

Lärardebatt

En av de första reaktionerna från Lärarförbundet på regeringens införande av skriftliga omdömen var att det nu skulle kunna bli fritt fram för en kommun att endast skriva ut en siffra eller bokstav i omdömet. Eva-Lis Sirén, förbundsordförande i Lärarförbundet, menade att det innebar en stor risk för att informationen till föräldrarna skulle försämrats när det blev möjligt

att beskriva hur en sjuåring ligger till genom att ge eleven endast en siffra eller bokstav. I och med att det är upp till varje skola att utforma de skriftliga omdömena tycker hon att det också kan uppstå problem: ”Svensk skola har problem med likvärdigheten och det här beslutet riskerar verkligen att spä på dessa problem. Det är olyckligt” (Läraryrket, 2008). Även Lärarnas Riksförbunds förbundsordförande, Mette Fjelkner, ställde sig kritisk till de betygslänkande skriftliga omdömena:

Skriftliga omdömen och ordentlig information är ett måste, det ska vara så att föräldrarna vet hur det går för barnen. Däremot är jag väldigt kritisk till att omdömena ska vara betygslänkande. Skälet till det är helt enkelt att man lämnar över till varje kommun och rektor att använda vilket betygssystem man vill (Dagens Nyheter, 2008).

2010 höll Lärarnas Riksförbund ett seminarium angående skriftliga omdömen. Talare på seminariet var Maria Sundin, författare till boken ”Klarspråk i skriftliga omdömen”. Hon menar att det finns många fallgropar när det kommer till att skriva skriftliga omdömen och säger att det vanligaste är att man istället för att beskriva elevernas kunskaper fokuserar på attityder och beteenden. Under seminariet diskuterades positiva och negativa effekter med skriftliga omdömen och de deltagande lärarna menade att det dels utgör en bra grund till utvecklingssamtal dels tydliggör kursplaners mål. Det som framhölls som negativt var främst tidsåtgången (Lärarnas Riksförbund, 2010).

I en artikel i Svenska Dagbladet (2010) behandlas den tidigare nämnda rapporten från Skolverket (2010b) och där uttalar Eva-Lis Sirén sig och menar att lärarna lämnas i villrådighet och hon efterlyser därför nationella riktlinjer kring de skriftliga omdömena för att minska skillnaderna mellan skolor.

Alla delarna i den här teorigenomgången; olika dimensioner av begreppet bedömning, språk, styrdokument samt den politiska debatten och lärardebatten, har påverkan och anknytning till skriftliga omdömen. Allt från deras syften och utformning till deras effekter och konsekvenser. De är alla viktiga delar som kommer att knytas samman med min egen studie och de kommer att vara föremål för den avslutande diskussionen i detta arbete.

4. Metod

Stukát (2005) menar att det är forskningsproblemet som ska styra metodvalet. Han menar även att det är viktigt att inte man inte fastnar i en metodtradition och blir begränsad till en för tiden aktuell metodik eller till den som råder på den egna institutionen. Tankarna kring mitt metodval har handlat om att välja den eller de metoder som skulle kunna ge svar på mina frågeställningar på ett sådant sätt att syftet med studien uppnås. I arbetet med att försöka förstå och analysera olika frågeställningar och problem kan också *flera olika* metoder och strategier användas. Följande avsnitt kommer att förklara mitt val av metod för arbetet samt hur studien gick till. Jag kommer även att ta upp och diskutera studiens tillförlitlighet.

4.1 Val av metod

För utförandet av studien är två olika metoder valda. Den första metoden kan beskrivas som en textanalys medan den andra valda metoden består utav samtalsintervjuer. Textanalysen går ut på att samla in och analysera oidentifierade skriftliga omdömen från tre olika skolor inom samma kommun. Textdokumenten, alltså de skriftliga omdömena, har studerats genom att se till innehåll, dess koppling till gällande styrdokument samt språk. Samtalsintervjuerna har fungerat som ett komplement till textanalysen och tanken är att de även ska fördjupa förståelsen för arbetet med de skriftliga omdömena.

4.2 Urval och avgränsningar

När det gäller valet av område för studien har en kommun angränsande till Göteborg valts ut. Detta för att min tanke var att det skulle vara intressant att se vilka likheter och skillnader det finns inom en kommun som är mindre och har färre antal skolor än en storstad. I studien ville jag använda skriftliga omdömen skrivna för årskurs 4-6. Detta för att det är ett stadium i skolsystemet som har genomgått stora förändringar den senaste tiden, i och med införandet av skriftliga omdömen, men även genom den kommande betygssättningen hösten 2011. Det är ett stadium som inte har någon direkt bedömningstradition att luta sig mot. Begränsningen till att ha med tre skolor i studien beror på uppsatsens och studiens omfattning och tidsbegränsning samt att jag ansåg det tillräckligt för att kunna dra vissa antaganden och slutsatser. När det gäller valet av vilka elevers skriftliga omdömen som skulle vara med i studien var det upp till läraren själv att göra det urvalet, men för att man skulle kunna se vissa skillnader bad jag dem att välja ut elever som, kunskapsmässigt, befann sig på olika nivåer.

4.3 Skriftliga omdömen från tre skolor

Från varje skola erhöles tre elevers skriftliga omdömen i samtliga eller ett antal ämnen eleven undervisas i. Anledningen till att tre skolor inom samma kommun var valda var att jag med studien ville se vilka likheter och skillnader den skriftliga dokumentation hade mellan skolor som verkar under samma politiska styre. I fortsättningen kommer skolorna att benämnas skola A, skola B och skola C. Elevernas skriftliga omdömen kommer att i resultatet och diskussionen benämnas i den ordning de är placerade i slutet av uppsatsen (se bilagor).

4.3.1 Insamling

För att komma i kontakt med skolor i den valda kommunen sändes intresseförfrågningar via e-post till respektive rektor på samtliga (sex) grundskolor i kommunen. I förfrågningarna ombads rektorerna att ta reda på om det fanns lärare som skulle vara intresserade av att dels

delar med sig av de skriftliga omdömen som de själva skrivit, dels ställa upp på en samtalsintervju för att diskutera och samtala om skriftliga omdömen. Av de sex tillfrågade skolorna svarade tre. Utifrån de svar som rektorerna gav blev sedan de föreslagna lärarna kontaktade. Av lärarna kunde därefter tre av deras elevers skriftliga omdömen samlas in. De skriftliga omdömena var avidentifierade av lärarna själva, det som var känt var elevernas kön och årskurs.

4.3.2 Bortfall

Med tanke på att samtliga av de tillfrågade skolorna inte svarade på den utsända intresseförfrågan bör man dels ställa sig frågan varför tre skolor valde att inte svara samt varför de övriga tre skolorna valde att vara med i studien? Är detta något som påverkar resultatet? En tanke skulle kunna vara att de skolor som inte valde att svara inte känner sig positivt inställda till skriftliga omdömen alternativt att de inte känner sig nöjda över sitt eget arbete med dem. Detta skulle då även kunna betyda att de skolor som valde att svara är positiva till omdömen eller att de är nöjda över hur arbetet med dem bedrivs på sin skola. Detta kan leda till ett skevt urval av skolor. När det gäller vilka lärare som ställde upp på intervjuer var detta som sagt upp till rektorerna. Även detta kan ge ett urval av personer som exempelvis ställer sig enbart positiva till de skriftliga omdömena och därmed kan också det ge ett skevt urval.

4.3.3 Etiska principer och reflektioner

När en insamling av den här typen av dokument sker finns det naturligtvis flera etiska principer att ta hänsyn till. Eventuellt skulle man kunna ifrågasätta att använda elevers skriftliga omdömen i och med att de innehåller information om specifika elevers kunskaper. IUP med skriftliga omdömen är dock en *allmän handling* och bör därför inte innehålla känsliga uppgifter om eleven (Skolverket, 2009). Eftersom de också är avidentifierade samt att skolan inte är känd förekommer minimal risk att man ska kunna identifiera eleverna och att de ska kunna komma till skada.

4.4 Samtalsintervjuer

Samtalsintervjuer är en bra metod att använda när man vill utgå från personers egna erfarenheter från vardagen (Esaiasson m.fl., 2007). I den här studien är de tänkta att utvidga förståelsen för hur arbetet med att utforma de skriftliga omdömena har gått till på respektive skola. De är även till för att ta reda på vad lärare har för åsikter kring skriftliga omdömen generellt sett. Samtalsintervjuerna är även tänkta att vara till för att få flera synpunkter och åsikter kring de insamlade omdömena. Detta sker genom att visa samtliga lärare de insamlade omdömena från de andra skolorna. Utifrån det kan man sedan diskutera vilka åsikter och reaktioner som väcks hos den intervjuade läraren. Det är anledningen till att samtliga insamlade skriftliga omdömena från de tre skolorna kommer att diskuteras med alla intervjuade lärare.

4.4.1 Konstruktion och genomförande

I förberedelsearbetet inför samtalsintervjuerna kan det vara bra att, förutom den vanliga litteraturgenomgången, skriva ner sin egen förförståelse av den företeelse man är intresserad av. Detta för att skapa en referenspunkt att utgå ifrån när bedömer intervjuernas värde, man kan alltså se om intervjuerna tillförde något utöver litteraturen och sina egna tankar (Esaiasson m.fl., 2007). Att bearbeta material genom olika former av kvalitativ analys där forskarens förförståelse spelar stor roll ses också som en tillgång för tolkningen (Stukát, 2005).

Intervjufrågorna har utformats delvis som öppna frågor för få fram fler nyanser i svaren samt att de gör att samtalsintervjuerna får ett mer friare uttryck med plats för personliga åsikter. Med relevans för mina frågeställningar utformades därför intervjufrågor som skulle kunna besvara dem. Frågor som handlade om den egna skolans arbete med skriftliga omdömen ansågs relevanta samt hur lärarna såg på språket som används i dem. För att ta reda på personliga åsikter och synpunkter ställdes även sådana typer av frågor. Detta för att få fram flera olika perspektiv och synsätt. Svaren på de typerna av frågor används för att kunna diskutera vad lärare anser om skriftliga omdömena och vad de anser vara deras positiva och negativa sidor. Huvudsyftena med samtalsintervjuerna är att ta reda på hur arbetet bakom de skriftliga omdömena har gått till, hur diskussionerna på skolorna har förts och hur de skriftliga omdömena egentligen tolkas av dem som inte har konstruerat dem. Ytterligare en del av samtalsintervjuernas syfte är ta reda på och diskutera lärarnas generella åsikter och uppfattningar om skriftliga omdömen.

Samtliga intervjuade lärare har fått ge sitt tillstånd och godkännande till delaktighet i studien (se bilaga 5). Precis som kommunen och skolorna kommer lärarna att vara anonyma och i arbetet kommer de att benämnas på ett likadant sätt som skolorna, alltså lärare A (verksam på skola A), lärare B (verksam på skola B) och lärare C (verksam på skola C).

4.5 Undersökningens tillförlitlighet

4.5.1 Reliabilitet

Vid en samtalsintervju kan det naturligtvis finnas faktorer hos respondenten som gör att samtalsintervjun inte får ett optimalt resultat, rådande omständigheter kan påverka dagsformen hos respondenten och också skapa gissningseffekter (Stukát, 2005). Min förhoppning är dock att respondenterna har svarat så ärliga som möjligt och även svarat så utförligt och korrekt de har kunnat. En risk som finns vid användandet av öppna frågor i en samtalsintervju är att svaren missförstås och feltolkas, samt att man som intervjuare lägger in sina subjektiva åsikter vid tolkningen av respondentens svar. Detta har givetvis tagits i beaktande genom att jag vid intervjutillfället har haft en så objektiv inställning som möjligt. Vid intervjutillfällena har diktafon använts vilket har underlättat arbetet och min egen koncentrationsförmåga.

4.5.2 Validitet

När det kommer till samtalsintervjuerna i studien handlar det i många fall om personliga värderingar och åsikter så naturligtvis skulle det ha kunnat bli ett annat resultat om andra lärare eller, för den delen, skolor hade deltagit i studien. Om studien hade genomförts tidigare eller senare i arbetet med de skriftliga omdömena hade antagligen resultatet också då blivit annorlunda men avsikten är dock att ta reda på hur situationen ser ut just nu och belysa likheter och skillnader.

4.5.3 Generalitet

I en studie som utförs i endast en kommun i landet är det naturligtvis svårt att kunna dra några slutsatser nationellt sätt, vilket inte heller är intentionen med studien. Det är meningen att studien ska visa på hur situationen kan te sig på ett visst antal skolor inom en och samma kommun.

5. Resultat

5.1 Skriftliga omdömen från skola A

Av skola A erhöles tre skriftliga omdömen av tre elever, två flickor och en pojke, alla elever i årskurs 6. Dokumentet är utformat så att all text ryms på ett A4 och varje ämne eleven undervisas i har tilldelats en textruta. I textrutorna beskriver man hur det går för eleven i respektive ämne och längst ner, utanför rutorna, finns en sammanfattande kommentar om eleven generellt sett. De skriftliga omdömena på skola A förvaras hos respektive lärare som ansvarar för eleven.

Utdrag ur de skriftliga omdömena

För att analysera och diskutera särskilda delar av de skriftliga omdömena kommer jag under den här rubriken att ge exempel på vad som står i dem.

Ur de skriftliga omdömena från skola A är följande hämtat (se bilaga 1):

Svenska: Flicka har förmågan att analysera en text och i grupp diskutera den. Hon kan skriva berättande och fakta texter på dator och läsligt för hand. Flicka förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förmåga att bearbeta sin text.

Slöjd: Flicka har nått målen för 5:an men har inte lagt ner något större arbete på lektionerna denna termin.

Kommentarer: Flicka är en omtänksam och omtyckt tjej. Hon behöver dock träna på sitt bemötande mot människor hon inte känner och även då vara den studiemotiverade och engagerade tjej hon alltid är.

Naturorienterande ämnen: Pojke förstår hur människan påverkar och har påverkat naturen, han redovisar muntligt och skriftligt det han har lärt. Pojke har förmågan att jämföra människors levnadsvillkor och i grupp, liten såväl som stor, diskutera dem. Pojke förväntas nå uppsatta mål. Pojke behöver utveckla sin förståelse för hur jordklotet är uppbyggt och vad som påverkar klimatet.

5.1.1 Samtalsintervju

Utformning av skriftliga omdömen, LPP och IUP

Enligt Lärare A är arbetet på skola A fortfarande i ett relativt tidigt stadium i processen kring att utforma de skriftliga omdömena. Det finns ingen gemensam mall utan varje lärare har utformat en egen modell för de skriftliga omdömen som de själva skriver. Under vårterminen 2010 använde hela skolan dock samma mall som var utformad på ett sådant sätt att man genom att sätta ett kryss markerade om man ansåg att eleven skulle uppnå målen eller inte. Detta var sedan kopplat till en IUP där man mer utförligt beskrev vad man som lärare tyckte och vad som var tanken med ämnena. Från och med höstterminen 2010 är det dock meningen att man på skolan inte ska använda kryssvarianten och lärarna har då själva fått utforma den modell för skriftliga omdömen som de vill använda. I samtalsintervjun säger Lärare A att hon fick inspiration från andra skolor där de hade skrivit mer tydligt vad man jobbade mot och om eleven nådde det eller inte. Den modell som han använder har flera av lärarna på skolan också börjat använda under höstterminen 2010.

När det gäller utformningen av LPP:er har två pedagoger på skolan getts information och utbildning i hur och varför man framställer en LPP. De har sedan under studiedagar inspirerat och arbetat med de andra pedagogerna så att gemensamma LPP:er för olika ämnen och

moment har kunnat tas fram. Under arbetet har diskussioner kring hur texten ska och kan tolkas av elever och föräldrar förts.

Inom skolan finns det ett mål som säger att alla lärare skall använda samma format och mall för att skriva de skriftliga omdömena men enligt Lärare A har det inte funnits tid till att föra en tillräckligt utförlig diskussion för detta och andra saker har kommit emellan. Hon är självkritisk och menar att processen för att ta fram en mall för de skriftliga omdömena inte har varit så bra, men menar också att processen är viktig i sig och skulle inte ha velat se en färdig mall från Skolverket.

Tillgångar och brister

När Lärare A ser på tillgångar och brister i skolans egna skriftliga omdömen menar hon att det är svårt att se tillgångarna i och med att det inte har funnits någon gemensam diskussion kring de skriftliga omdömena. Hon menar att de på ett sätt har fastnat i brister i och med att de inte har haft en gemensam diskussion om hur de ska utformas och om lärarna använder olika dokument finns det en risk att skolan inte uppfattas professionell då det handlar om olika dokument i olika klasser.

Språket

Lärare A anser att det viktigaste med språket är att det är tydligt, att det framgår vad eleven kan, vad eleven behöver träna mer på samt om eleven når målen eller inte. Hon säger att man ska undvika att skriva ”kan inte” och ”lyckas inte”, att det ska vara en mer positiv klang i texten. När det gäller formellt eller informellt språkval menar hon att det ska se informellt ut, att man ska förstå vad man läser. Men också att det inte får ta udden ur det viktigaste budskapet. Om språket i texten blir för formell kan man dock förklara och utveckla vad som menas när man har utvecklingssamtal.

5.1.2 Kommentarer från övriga lärare

De övriga två intervjuade lärarna hade relativt skilda åsikter kring den här typen av skriftliga omdömen. En av lärarna ansåg att det stod för lite om vad eleven kunde utveckla och förbättra samt att omdömena var alldeles för lika eleverna emellan; att det stod liknande kommentarer i alla elevexemplen. Om den allmänna kommentaren längst ner tyckte läraren att det exempelvis inte skulle stå om eleven var omtyckt eller inte och hon tyckte generellt sett att det skriftliga omdömet borde handla mer om elevens utveckling. Den andra läraren tilltalades av omdömet i och med att det var skrivet som en flytande text och att man därmed får det mer nyanserat. Att omdömet fokuserar på vad eleven kan är också något som hon tilltalas av samt att det i ett av exemplen finns med positiv respons trots att det hänvisas till ett åtgärdsprogram.

5.2 Skriftliga omdömen från skola B

På skola B ligger de skriftliga omdömena knutna till LPP:erna på skolans intranät. De skriftliga omdömena är uppbyggda utifrån de mål som finns angivna i LPP:erna och läraren bockar helt enkelt i målen i den mån eleven har uppnått dem. Det finns två huvudrubriker; ”Du som elev behärskar att:” och ”Du som elev behöver arbeta mer med att:”. De olika punkterna som finns listade under rubrikerna ser likadana ut under båda rubrikerna, med undantaget av ”Åtgärdsprogram finns” som står under ”Du som elev behöver arbeta mer med att:”. På samma sätt som läraren bockar i vad eleven behärskar, bockas också det som eleven behöver arbeta mer med i. För varje ämne eller LPP finns det också en skriftlig kommentar formulerad.

Eftersom de skriftliga omdömena inte bara skrivs i varje ämne utan även utifrån alla LPP:er (exempelvis svenska – läsa, svenska – skriva, svenska – tala osv.) är omfattningen av elevens sammanlagda skriftliga omdöme så stor, uppskattningsvis 17-20 sidor, att jag har valt att begränsa mig till att titta på tre elevers skriftliga omdöme i svenska (läsa), matematik och engelska. Alla skriftliga omdömen är hämtade från årskurs 5 och det är omdömen om en flicka och två pojkar.

Utdrag från de skriftliga omdömena

Skola B använder sig som sagt av ett ”bockningssystem” och för att studera det närmare hänvisar jag till bilaga 2. Under den här rubriken kommer endast de skriftliga kommentarerna i omdömet att exemplifieras.

Ur de skriftliga kommentarerna från skola B är följande hämtat:

Svenska – Läsa: Din läsning har gått framåt. Det är mycket bra att du läser kortare bitar högt i klassen. Du behöver fortsätta öva på att läsa tydligare och med mer flyt. Du har ganska bra läsförståelse.

Matematik: Du måste komma ihåg att skriva enhet i svaret. Tänk på att alltid kontrollera om svaret är rimligt. Kontrollräkna oftare. Du behöver öva mer på tabellerna. Allt för ofta glömmer du att göra läxorna.

Matematik: Diagnoser och prov: 10 av 15, 16 av 19, 10 av 15. Du arbetar oftast bra på lektionerna. Glöm inte att kontrollera om svaret du får är rimligt. Du är ganska ofta osäker på hur du skall lösa benämnda uppgifter. Be om hjälp så du kommer vidare. Behöver bli säkrare på enheterna. Glöm inte att ange sort där det behövs. Lämna in läxor i tid.

Engelska: Du är lite osäker och rädd att säga/läsa fel. Du gör dina läxor bra varannan vecka. Ett bra sätt att utveckla ordförrådet är att utsätta sig för utmaningar. Att läsa engelskspråkiga böcker, översätta låttexter, skriva dikter, brev och berättelser liksom se på engelska filmer och tv program med engelsk text, innebär att du tränar upp ditt språk på flera olika sätt. Det är viktigt att du hittar de sätt som passar dig allra bäst. Jag personligen tycker att det är bra om du skriver så mycket som möjligt för då tränar du upp både ordförråd och stavning. Skriv gärna och berätt om din dag som varit. Det behöver inte handla om något speciellt utan bara att du kommer igång och skriver. Prata engelska så fort du får möjlighet. Du kan ju fråga om en klasskamrat och du skall försöka en hel lektion eller rast.

5.2.1 Samtalsintervju

Utformning av skriftliga omdömen, LPP och IUP

I inledningen av arbetet med de skriftliga omdömena använde sig lärarna av den mall som användes för de högre åldrarna, årskurs 7-9, och dessa skrevs i fri text. Förra terminen tog lärarna årskurs 1-6 över en variant av den tidigare där de formulerade egna bedömningsgrunder utifrån kursplan och läroplan. Den här terminen har de dock i alla skriftliga omdömen utgått från de framarbetade och formulerade LPP:erna. Dessa har lagts in digitalt som ”klickbara” mål och lärarna klickar antingen i att eleven når målen eller behöver hjälp att nå målen. Eftersom de skriftliga omdömena finns digitalt på skolans intranät kan de lärare som undervisar eleverna i andra ämnen än klassföreståndaren lämna sina kommentarer digitalt till alla elever på skolan.

Att arbeta fram LPP:er har varit en lång process på skolan. Det har funnits en tillsatt grupp som har arbetat fram en gemensam mall för hur alla LPP:er på skolan ska se ut. Lärare B upplever att det, hos lärarna, har funnits viss frustration kring detta arbete på grund av att det är tidskrävande. Hon upplever även att lärarna tidigare inte har arbetat så medvetet mot målen

i läroplanen och kursplanerna som man borde ha gjort. Av den anledningen menar hon att det har varit nyttigt för personalen årskurs 1-6 att arbeta aktivt med LPP:er, men hon anser att det är olyckligt att det har tagit så mycket tid.

Skolans IUP:er finns även de digitalt på samma ställe som de skriftliga omdömena, men i en separat flik. Dessa formuleras som känt tillsammans med elever och föräldrar vid utvecklingssamtalet och antingen skrivs det in direkt under samtalet eller så gör eleven och/eller läraren det följande dag.

Språket

Vilket sorts språk som ska användas anser lärare B vara det svåraste av allt när det gäller att skriva och formulera skriftliga omdömen. På skolan har de dock försökt att hjälpa varandra med att hitta passande formuleringar och de har även fått hjälp av en utomstående person som har hjälpt till med att formulera skolans LPP:er. Vidare menar lärare B att man hela tiden försöker och strävar mot att befinna sig någonstans mellan att få det att se professionellt ut, samtidigt som man vill att det ska vara tydligt nog för elever och föräldrar att förstå. Det får inte vara för byråkratiskt, men inte heller för flummigt säger hon. Det svåra är att inte linda in det utan att vara tydlig. Hon trycker även på att det är viktigt att det inte får finnas några personliga värderingar i det hela, att det inte får vara någonting som bedömer eleven som person utan att det är förmågor som bedöms.

Tillgångar och brister

Det som Lärare B ser som en brist i skolans skriftliga omdömen är att varje ämne och varje LPP finns i ett eget dokument, det gör att det blir många papper att skriva ut. Detta kommer å andra sidan att förbättras till 2011 då alla dokument kommer att vara samlade. Det som hon ser som en tillgång i omdömena är att det är tydligt när man utgår från målen i LPP:erna och kompletterar dem med en skriftlig kommentar vilket är en utveckling av att bara ha en skriftlig kommentar som det var tidigare.

5.2.2 Kommentarer från övriga lärare

Den här utformningen av skriftliga omdömen skiljer sig åt mot de andra två varianterna och det går även att se i kommentarerna från de andra två lärarna. De föredrar att ha det skriftliga omdömet i en löpande text, mestadels av anledningen att det på det sättet går att få det mer nyanserat. Det finns också synpunkter på att fokus ligger för mycket på vad eleven inte kan. Å andra sidan tycker en av lärarna att det var tydligt med ett bocksystem och tror att föräldrar generellt sett tycker om den här typen av omdöme eftersom det då blir tydligt över vad eleven kan och inte kan. Hon tycker dock att bedömningen är en aning summativ, då den blir ”mätbar” i och med bockarna, men hon säger att hon naturligtvis ser att det även om finns formativa inslag.

5.3 Skriftliga omdömen från skola C

De skriftliga omdömena från skola C skiljer sig även de åt lärare emellan. Två av de som har studerats i den här studien är från höstterminen 2010, årskurs fem, medan det tredje är från vårterminen 2010, årskurs fyra. I samtliga exempel rymms texten på en A4 sida och dokumentet är en löpande text där varje ämne som den intervjuade läraren undervisar eleven i har getts ett stycke. I stycket beskriver läraren vad klassen har arbetat med och om eleven förväntas nå de uppsatta målen. De skriftliga omdömena förvaras i pappersform hos den lärare som ansvarar för eleven och varje elev har mappar i datorerna där de också förvaras digitalt.

Utdrag från de skriftliga omdömena

Ur de skriftliga omdömena från skola C är följande hämtat (se bilaga 3):

Svenska: Du har en bra läsförståelse när det gäller avkodning och direkttolkning, dvs. du kan läsa en text och svara på frågor som ställs direkt från texten. Du kan läsa olika texter och förstå att de har olika syften, dvs. att de har olika mottagare. Du kan aktivt lyssna på en text vid högläsning eller annan inläsning, och ta till dig information.

För en fortsatt god utveckling skall du arbeta mer med den djupare läsförståelsen och analysera och tolka texter, läsa mellan raderna.

Du har nått målen för området.

Matte – Geometri: Du har visat att du kan alla de delar vi arbetat med. Du har också visat att du många gånger kan mer än vad som krävs, med det menas att du har nått längre än målen. Det visar du genom att förklara och sätta ord till dina lösningar. Du kan visa hur du tänker, både genom att berätta och genom att rita bilder eller symboler. Du har visat på högre kvalitéer i området geometri.

Du har nått målen för området med god marginal.

SO, Samhällsorienterande ämnen: Vi har arbetat med områdena Samhällskunskap – Årskrönikor och Religion – De 5 stora världsreligionerna.

**** har visat att hon kan arbeta utifrån ett demokratiskt förhållningssätt i ett grupparbete. Hon har visat att hon kan använda information och omvandla den till kunskap. De konkreta ämnesmål vi arbetat med har **** uppnått. **** har med god marginal nått målen inom de områden vi arbetat med.

5.3.1 Samtalsintervju

Utformning av skriftliga omdömen, LPP och IUP

Lärare C beskriver arbetet med de skriftliga omdömena som en lång procedur där skolan är långt ifrån framme. Hon menar att det ständigt sker förbättringar och förändringar. Arbetet har gjorts lärarna emellan, till en början i de mindre arbetslagen vilket i princip betyder de arbetslag som arbetar med samma elever, för att sen fortsätta med lärare som arbetar på samma stadium. Hon menar att nästa steg är att få ihop hela skolan genom någon form av gemensamt dokument men att de inte har kommit dit ännu. Nu har de endast ett försättsblad som är gemensamt, men även det används lite olika.

I arbetet med att utforma LPP:er har arbetsproceduren sett likadan ut som proceduren med att utforma skriftliga omdömen, lärarna har alltså först suttit i de mindre arbetslagen för att sedan gå vidare till de större. Lärare C menar att lärarna på skolan har kommit olika långt i processen med att framställa LPP:er, både när det gäller antalet och hur man har delat upp dem i områden. Hon säger att vissa grupper endast har en LPP i svenska och en i matematik för hela året, medan en del har delat upp ämnet i områden. Hon tror även att det finns de som inte gör LPP:er alls. Det som hon tycker har varit en fördel i processen är att de har fått mycket draghjälp av lärarna i de högre åldrarna. De har utgått från deras arbete för att sedan anpassa det till något som de anser passa yngre barn. Precis som med de skriftliga omdömena ser LPP:erna olika ut beroende på lärare, det finns ingen gemensam mall utan lärarna har bara följt Skolverkets rekommendationer. Lärare C menar också att hon tycker att det är svårt att utveckla LPP:erna just nu eftersom det 2011 kommer att komma en ny läroplan och nya kursplaner och då kommer LPP:erna kanske ha andra krav på sig.

De skriftliga omdömena och IUP:erna beskrivs som två helt olika dokument och lärare C menar att det egentligen knyts ihop på utvecklingssamtalet och att det skriftliga omdömet då tittar bakåt och utifrån dem skriver man en IUP som blickar framåt. På frågan var all dokumentation förvaras svarar lärare C att de förvaras i pärmar hos lärarna och i elevernas

mappar i datorerna men att de inte har någon form av digital lärplattform där allt skulle kunna förvaras så att alla lärare kommer åt det. Skolan håller på att prövar ut en ny lärplattform så hon menar att det är något som är planerat att komma och det är även något hon skulle uppskatta då hon upplever att det för tillfället är alldeles för mycket papper att hålla ordning på.

Tillgångar och brister

Lärare C menar att en av tillgångarna i skolans skriftliga omdömen är att man skriver i en löpande text i och med att man då har möjlighet till att vara mer nyanserad. Hon säger också att man då kan utgå från vad de kan, även om alla elever inte har nått målen finns det ju alltid någonting man kan och det skriftliga omdömet är på skolan bara fokuserat på det de kan och utvecklingsområden, hon säger att de har valt att inte skriva vad de inte kan. Samtidigt som hon ser detta som en tillgång tänker hon att det även kan vara en brist. Med det menar hon att det skriftliga omdömet inte blir så tydligt och att det eventuellt kan tolkas som att situationen är sämre än vad som anges i omdömet i och med att man väljer att skriva vad eleverna faktiskt kan.

Språket

När det gäller diskussioner kring språket i de skriftliga omdömena har skolan enligt lärare C pendlat mycket. Till en början använde de ett väldigt formellt språk men efter en tid kände de att det då blev ett dokument endast för de insatta. Då började de istället använda ett mer informellt språk som eleverna själva kunde förstå, men då blev språket nästan för enkelt och banalt. Därefter har lärarna på skolan försökt att hitta tillbaka till det mer formella och det tycker lärare C är viktigt eftersom hon tycker att språket anger någon form av värde; språket hjälper till att visa att det är ett dokument med värde i sig. Hon menar att man på skolan vill få fram att ”det här viktigt”, men tycker att det tåls att diskutera om man har lyckats med det.

5.3.2 Kommentarer från övriga lärare

Åsikterna kring dessa skriftliga omdömen skiljer sig något mellan de andra två intervjuade lärarna. En av lärarna anser att det var ett bra skriftligt omdöme som tilltalar henne av den anledningen att målen som finns med i kursplanen för de olika ämnena indirekt står med, samt att det står utvecklande text, alltså vad eleven kan. Det hon anser saknas är att det inte står vad eleven för sin vidare utveckling kan göra. Den andra läraren tycker att de uppnådda målen framgår tydligt men även hon saknar kommentarer kring vad eleverna kan utveckla och vad de ska sträva mot för nya mål.

5.4 Sammanfattande kommentarer angående skriftliga omdömen

Av samtalsintervjuerna med de tre lärarna går det att se vissa likheter i deras åsikter kring skriftliga omdömen generellt sett. Alla är eniga om att de positiva effekterna är att det blir tydligare för både elever och föräldrar att se hur eleven ligger till och vad som förväntas av dem. Två av lärarna framhåller också att de skriftliga omdömena ger läraryrket ett mer professionellt uttryck. En lärare menar att statusen lyfts inför föräldrar och elever i och med att man har ett skriftligt dokument som visar vad eleven skall kunna. Att föräldrar och elever kan förbereda sig inför utvecklingssamtalen är ytterligare en positiv aspekt som förs fram. I och med att de skriftliga omdömena kan skickas hem i förväg vet föräldrarna och eleven redan viktig information som man kan diskutera, samtidigt som man inte behöver gå igenom allt eftersom det redan finns skriftligt, vilket spar tid. Om inte båda föräldrarna kan komma till utvecklingssamtalet kan den andre föräldern också ta med sig något hem och visa upp och det är också bra säger en av lärarna. En lärare säger att i och med de skriftliga omdömena får

eleverna chans till en rättvis bedömning. Detta för att man i sin LPP har satt upp mål och att det därmed finns något konkret att mäta eleverna mot, det blir inte så godtyckligt som det kanske har blivit tidigare menar hon. Samtidigt säger hon att det också alltid finns en fara med att mäta och att det är viktigt att formulerar sig på ett sådant sätt att det gynnar eleven och inte bara "sågar". Samtliga intervjuade lärare är eniga om att de skriftliga omdömena är betydelsefulla, för lärare likväl som för elever, föräldrar och skolväsendet i stort. Lärare B säger så här när frågan om betyg kontra skriftliga omdömen kommer på tal under samtalsintervjun:

De (eleverna) är ju lite rädda för betyg, naturligtvis för det blir ju väldigt definitivt. Skriftliga omdömen är ju mjukare. Det som är bra med skriftliga omdömen jämfört med de tidigare utvecklingssamtalen där det ofta var en muntlig information det är ju att man har kvar informationen, att den finns dokumenterad och det är ju oerhört viktigt. Där är ju en jättebra förändring. Men det blir ju mer nyanserat med ett skriftligt omdöme än med ett betyg. Barnen tycker om de skriftliga omdömena men är oroliga för betygen tror jag. Särskilt de som inte når målen. För nu skriver man ju i de skriftliga omdömena att de behöver arbeta mer och att de behöver hjälp att... Och i ett betyg kommer det att stå F.

En negativ aspekt med de skriftliga omdömena som lyfts fram av lärarna är tidsåtgången. De anser att det tar mycket av deras tid eftersom de samtidigt skall hinna med det som de tidigare har gjort när de inte hade tid på att skriva skriftliga omdömen. Många lärare blir stressade över att de ska producera ett dokument som de från början kanske inte såg meningen med. Dock menar de att de negativa aspekterna i stort vägs upp av allt det positiva som de skriftliga omdömena för med sig.

En av lärarna säger sig inte ha fått några särskilda kommentarer angående skriftliga omdömen av eleverna medan en annan lärare säger att eleverna tycker att det är väldigt bra med skriftliga omdömen. Den tredje lärarens elever har sagt att det tycker det är spännande att få dem.

Två av lärarna önskar att det hade funnits tydligare riktlinjer eller till och med en mall för hur de skriftliga omdömena skulle skrivas medan en av lärarna menar att det är viktigt att skolan skapar sina egna omdömen i och med att själva processen är att ta fram ett dokument som gäller för den egna skolan är så pass viktig.

5.5 Resultatanalys

5.5.1 Vad säger de insamlade skriftliga omdömena?

Det som står klart är att de skriftliga omdömena som har studerats i den här studien definitivt beskriver det som eleverna kan i respektive ämne, ämnesdel eller arbetsområde. Problemet är dock att de jämförda skolorna har olika antal LPP:er som behandlar olika och skilda arbetsområden. I och med att de skriftliga omdömena ska grunda sig på de formulerade LPP:erna blir därför bedömningen egentligen inte likvärdig. På det sättet säger omdömena inte allt som eleverna kan inom ett ämne. I de jämförda fallen finns det inte heller alltid beskrivet vad eleven kan utveckla och hur den kan göra detta. En av lärarna beskriver det som ett medvetet val att hålla det skriftliga omdömet enbart positivt med fokus på det som eleven kan.

För att se på formuleringar och ordval kommer jag nu att ge exempel på olika typer av skriftliga omdömen från de studerade skolorna. Jag vill först bara tydliggöra att exemplen inte representerar det enda sättet omdömena är skrivna på från respektive skola utan genom det

här vill jag bara visa på hur det kan se ut generellt sätt. Vissa formuleringar i omdömena är tydliga så som följande exempel från skola A:

Flicka har förmågan att analysera en text och i grupp diskutera den. Hon kan skriva berättande och fakta texter på dator och läsligt för hand. Flicka förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förmåga att bearbeta sin text.

Det är ett skriftligt omdöme som tydligt säger vad eleven kan och vad hon ska förbättra. Det är ett omdöme som känns positivt och det beskriver även vad eleven kan utveckla. Ett exempel på ett omdöme som kan betraktas som negativt är detta hämtat från skola B:

Du måste komma ihåg att skriva enhet i svaret. Tänk på att alltid kontrollera om svaret är rimligt. Kontrollräkna oftare. Du behöver öva mer på tabellerna. Allt för ofta glömmer du att göra läxorna.

Även om eleven behöver utvecklas på många punkter bör man ändå framföra något som eleven kan och gör bra. Ett motsatt omdöme till detta är följande hämtat från skola C och det är skrivet i de samhällsorienterande ämnena:

**** har visat att hon kan arbeta utifrån ett demokratiskt förhållningssätt i ett grupparbete. Hon har visat att hon kan använda information och omvandla den till kunskap. De konkreta ämnesmål vi arbetat med har **** uppnått.

**** har med god marginal nått målen inom de områden vi arbetat med.

Det är ett omdöme som säger vad eleven kan och hon är duktig men det visar inte vad hon kan utveckla, det är alltså något som saknas. Ett exempel på ett skriftligt omdöme som egentligen inte säger något alls är följande som är hämtat från ämnet slöjd från skola A:

Flicka har nått målen för 5:an men har inte lagt ner något större arbete på lektionerna denna terminen.

Det enda som framgår är att eleven nått målen, men resten av meningens är värderande och man får nästan en känsla av eleven och läraren inte kommer överens. Istället för denna formulering borde läraren ha sagt vad eleven har gjort för att uppnå målen och vad hon kan göra för att komma vidare och nå högre upp.

5.5.2 Är skriftliga omdömen betydelsefulla för skolväsendet?

Samtliga intervjuade lärare anser att de skriftliga omdömena är betydelsefulla och några av de intervjuade lärarna menar att de är viktiga för att ge skolan och lärarna ett professionellt uttryck och därmed högre status. Om det är så att man på längre sikt kan göra studier som siktar till en eventuell resultatförbättring hos eleverna går det också att tala om att de är betydelsefulla för skolväsendet. Men än så länge anser jag att det mest relevanta är om de är betydelsefulla för elever, lärare och föräldrar i den dagliga verksamheten. Av intervjuerna att döma verkar det också som att de är det i och med att lärarna i huvudsak ställer sig positiva till dem samt att elever och föräldrar har uttryckt positiva åsikter kring omdömena.

5.5.3 Hur är kvaliteten på de skriftliga omdömena?

Innehåll

Om man ser till dessa olika skriftliga omdömen så skiljer sig innehållet åt på flera punkter. Samtalsintervjuerna visar även att lärarna har olika åsikter kring omdömenas innehåll. I omdömena från skola C ser man tydligt att de vill ha en positiv ton och att de trycker på det som eleven kan. Detta är naturligtvis i sig inte negativt så länge man inte blir rädd för att

framföra och vara tydlig med vad eleven ännu inte behärskar och behöver arbeta mer med. Detta är även något som lärare C också uttrycker som en punkt de är medvetna om och hon säger även att det kan bli problem om man bara skriver positiva omdömen som inte tar upp det som eleven inte behärskar. Om man å andra sidan har lite för stort fokus på det som eleven inte kan och behöver utveckla blir det skriftliga omdömet inte heller bra. Ytterligare en punkt som den här studien har visat är att det i vissa fall finns inslag av värderande formuleringar i innehållet i omdömena och det är något som inte skall finnas med. Trots att de skriftliga omdömena inte får innehålla värderingar eller uppfattningar om eleven som inte handlar om dennes kunskapsutveckling går det att hitta sådana formuleringar i de insamlade omdömena såsom från skola A:

Flicka är en omtänksam och omtyckt tjej. Hon behöver dock träna på sitt bemötande mot människor hon inte känner och även då vara den studiemotiverade och engagerade tjej hon alltid är.

Om man skriver att en elev är omtänksam och omtyckt har man lagt in en värdering i formuleringen och det är inte något som ett skriftligt omdöme skall innehålla. Elevens attityd och bemötande mot människor är eventuellt något man kan ta upp muntligt på ett utvecklingssamtal. Likadant gäller för läxor. I Lpo-94 (Skolverket, 1994) nämns inte läxor och det finns inget krav på att man ska ha läxor, därför bör inte heller det stå med i det skriftliga omdömet, oavsett om det är positiv eller negativ respons. Följande formuleringar är hämtade från omdömen från skola B:

Allt för ofta glömmet du att göra läxorna.

Lämnar in läxor i tid.

Vad som också går att se när man tittar på omdömena är att det i flera fall förekommer upprepningar av formuleringar. Alltså att olika elever får i stort sett samma omdöme. Det kan naturligtvis vara på grund av tidsbrist hos lärarna eller av den enkla anledningen att fler elever befinner sig på samma nivå. Det är nog ändå viktigt att man som lärare reflekterar över detta så att man inte skriver omdömena slentrianmässigt. För att sammanfatta det går det att se olika kvaliteter vad gäller innehållet i samtliga skolors omdömen. De har alla arbetat fram olika sätt att arbeta med och utforma de skriftliga omdömena och i och med detta skiftar innehållet i dem.

Koppling till gällande styrdokument

Eftersom samtliga skriftliga omdömen är knutna till, för varje specifik skolas, LPP:er är de på samma gång kopplade till gällande kursplaner. Det som är intressant att notera är att de formulerade LPP:erna kommer att behöva ses över och justeras ytterligare från och med höstterminen 2011 då nya kursplaner och läroplaner kommer att presenteras från Skolverket. När det gäller de skriftliga omdömena och deras koppling till styrdokumentet är det viktigt att se till att det som står i omdömena måste kunna hittas i kursplaner och läroplaner. Därför är värderande formuleringar något som måste ses över i omdömena, det skall alltså inte stå om en elev är omtyckt eller inte. Det samma bör också gälla hur man sköter sina läxor, även om man på skolan eller i klassen har vissa överenskommelser vad gäller läxor är detta inte något som går att knyta till styrdokumentet.

Språk

Vad gäller språkbruket i de skriftliga omdömena är det egentligen ingen större skillnad mellan skolorna. Samtliga lärare diskuterar svårigheterna med att använda informellt kontra formellt

språk, men jag anser att de lyckas med att hålla det på bra nivå. Det är oftast välformulerat men samtidigt relativt enkelt att förstå.

När det gäller användandet av yrkesspråk och dess särskilda sätt att fungera som ett verktyg tycker jag inte att det används medvetet. Jag tror att det krävs djupare diskussioner bland lärare för att kunna uppnå ett större användande av teoretiska begrepp.

6. Diskussion

Tanken med de skriftliga omdömena anser jag vara god. De ska tydliggöra vad eleverna gör i skolan, hur det går för dem, vad de kan och vad de kan förbättra. Innan jag började skriva den här uppsatsen var min tanke att arbetet med de skriftliga omdömena spretar åt alldeles för olika håll skolor emellan samt att lärare generellt sett fortfarande, två år efter införandet, ansåg sig osäkra på att skriva ett korrekt och relevant omdöme. Trots att den här studien inte på något sätt kan beskrivas som omfattande anser jag mig ändå har fått mina tankar bekräftade. För att göra arbetet med de skriftliga omdömena enklare och tydligare anser jag att det behövs tydligare riktlinjer kring hur de ska utformas. Studien visar på att skolorna helt klart har kommit olika långt i arbetet och det gör det hela mer ojämnt för eleverna. Eftersom skolorna och lärarna i många fall är nybörjare i att göra den här typen av bedömningar av elever så testas man sig fram; "Fungerar den här modellen bättre eller ska vi gå tillbaka till den vi använde tidigare"? För eleverna som är med om det här "utprovandet" blir det enligt mig inte en likvärdig bedömning.

I studien visar det sig att de intervjuade lärarna har olika uppfattningar om vad innehållet i de skriftliga omdömena ska vara och då främst när det handlar om "positiv" och "negativ" kritik. Om det ska vara ett dokument som handlar om vad eleven kan och vad den är bra på eller om det ska vara ett dokument som också handlar om vad eleven ännu inte behärskar och behöver utveckla. De här skilda sätten att se på ett skriftligt omdöme är en viktig punkt att diskutera. Att enbart hålla det skriftliga omdömet "positivt" kan ge en lika felaktig bild av elevens kunskaper som ett skriftligt omdöme som endast fokuserar på utveckling och vad eleven kan göra bättre, alltså vad som kan uppfattas som ett "negativt" omdöme. Det finns alltid saker som eleven kan och behärskar och det är viktigt att lyfta fram, men samtidigt kan alla elever alltid utvecklas. För de elever som har uppnått de mål de ska bör man alltid hitta utmaningar och nya mål, vilket också Leahy & William (2009) lyfter fram som en nyckelprocess i den formativa bedömningen. Jag anser att man hela tiden bör uppmuntra till utveckling. Å andra sidan finns det risk att man fastnar i strävan mot utveckling, att man glömmer bort att fokusera på det positiva i det som eleven utträttat. Uppmuntran och fokus på det positiva i sig tror jag kan bidra till utveckling. Men hur ska man då gå till väga för att hitta en balans mellan "positiva" och "negativa" skriftliga omdömen? Jag tror helt enkelt att det behöver diskuteras mer och lärarna behöver mer tid och kanske även mer utbildning i att skriva skriftliga omdömen. De behöver se på fler skolors exempel på omdömen, annars finns det en risk att man fastnar i sin egen skolas kultur och syn på kunskap och bedömning.

En konsekvens av att skolor utformar egna skriftliga omdömen blir kanske allra tydligast när elever av någon anledning byter skola eller går vidare till nästa stadium. Då går kanske eleven från en skola som fokuserat mycket på utveckling och vad som går att förbättra till en skola som framhåller det som eleven kan och behärskar. Då finns det egentligen ingen chans till jämförbar bedömning. Eftersom skollagen (1 kap. 2 §) säger att eleven har rätt till likvärdig utbildning oberoende var i landet den anordnas är det viktigt att skolor har ett gemensamt synsätt kring just bedömning. Som det ser ut nu verkar det som att olika skolor har olika sätt att se på detta och det kan leda till att utbildningen inte blir likvärdig.

Det som jag ser är de två viktigaste punkterna för skolor, lärare och rektorer, att utveckla i arbetet med de skriftliga omdömena är att få mer stöd i att se vad *innehållet* ska vara samt att skapa verktyg för att använda ett relevant *språk*. Konsekvenserna av att innehållet i de skriftliga omdömena skiljer sig så pass mycket åt skolor i emellan kommer definitivt att visa sig i ett samhälle där skolor ständigt jämförs resultatmässigt. För framtida forskning skulle det

vara intressant att se på studier som utförts i syftet att se om de skriftliga omdömena har förbättrat några resultat och om det går att se kopplingar mellan vissa typer av utformade skriftliga omdömen skolor emellan. Jag menar också att det i de skriftliga omdömena bör finnas ett genomtänkt och gemensamt språk för att beskriva fenomen, problem och lösningar. Det är av vikt om man vill få ett dokument som är likvärdigt mellan alla skolor. Precis som Colnerud & Granström (2002) diskuterar metaspråk och dess funktion som instrument för kommunikation av hypoteser, antaganden, modeller och teorier om praktiken anser jag att det behöver finnas vissa teoretiska inslag i de skriftliga omdömena för att de ska få ett mer professionellt uttryck.

Ytterligare ett framtida forskningsområde av intresse är att jämföra flickors och pojkars skriftliga omdömen. Ser lärare olika på flickors och pojkars prestationer och finns det i omdömet med traditionella värderingar kring hur de olika könen uppträder?

Jag ställer mig också frågan vad som händer om alla lärare på en och samma skola använder sig av olika sätt att skriva ett skriftligt omdöme? Precis som några av de intervjuade lärarna tror jag att man tappar lite av trovärdigheten för skolan. Det skriftliga omdömet beskrivs som ett sådant viktigt dokument men om inte ens samma skola använder sig av samma format och sätt att skriva tror jag att man signalerar att dokumentet inte är så viktigt egentligen.

Det som också kan vara värt att ta upp till diskussion är formativ kontra summativ bedömning. Som tidigare nämnts menar Klapp Lekholm (2010) att kvaliteten på återkopplingen samt elevernas möjlighet att omsätta den i praktiken är avgörande för deras lärande. Detta är viktigt att tänka på då de skriftliga omdömena utformas. Eftersom omdömena får vara betygsliknande finns det en risk att skolor fastnar i att endast "kryssa i" elevernas kunskaper. På de skolor som har varit med i den här studien började alla arbetet med att utforma de skriftliga omdömena genom att kryssa i om eleven kommer att nå målen eller inte. Det skulle man kunna beskriva som en summativ bedömning. Det som är positivt är att två av de tre undersökta skolorna har gått ifrån det sättet och valt att antingen göra om eller komplettera sättet att markera med ett kryss. Den tidigare nämnda rapporten från Skolverket (2010b) visade dock att många skolor använder sig av "kryssvarianten" även i de låga åldrarna. Då tror jag att man är fel ute. Då blir det precis som Vallberg Roth (i Lundahl & Folke-Fichtelius, 2010) beskriver de individuella utvecklingsplanerna som "individorienterade normalplaner" i och med att det då handlar om en fastlåst struktur som man endast fyller i. Det kan få negativa effekter i och med att "kryssvarianten" inte tillåter någon form av nyanserad bedömning. Det skriftliga omdömet får vara betygsliknande men samtidigt anser jag att det är viktigt att man ser det som en formativ bedömning som siktar mot att främja elevernas lärande. Jag menar att formuleringen *betygsliknande* är väldigt oklar och egentligen bara skapar osäkerhet hos lärarna. Enligt mig hade det varit mer relevant att skilja ett skriftligt omdöme från ett betyg. Ett skriftligt omdöme bör vara en formativ bedömning som innehåller vad eleven har gjort, om han eller hon har nått de uppsatta målen eller inte och vad eleven kan göra för att utvecklas. Ett betyg är däremot en summativ bedömning, alltså som endast innehåller information om eleven har uppnått målen eller inte i form av en bokstav. Jag menar inte att förespråka vare sig skriftliga omdömen eller betyg, jag anser bara att det hade varit tydligare om man hade hållit dessa två begrepp åtskilda.

Alla intervjuade lärare är väldigt självkritiska och inser att det är en lång process att ta fram LPP:er och de skriftliga omdömena och att de inte är färdiga med det. Frågan är dock om det inte hade kunnat underlätta med nationella riktlinjer kring hur de skriftliga omdömena skulle se ut. Jag tror att flertalet lärare hade uppskattat detta för som det ser ut nu arbetar många

lärare på olika sätt med samma saker. Om det hade funnits mer stöd i att dels se till innehåll, dels se till att språkbruket är på en relevant nivå hade lärarna inte behövt lägga ner så mycket tid på att egentligen göra samma saker. Eventuellt hade ett bättre samarbete skolor emellan underlättat då gemensamma och större diskussioner hade kunnat bidra till att man inte behövt ”prova sig fram” så mycket som faktiskt gjorts. Lärarna i studien pratar också om att de bland deras kolleger på skolan upplever ett visst motstånd till den här typen av förändringar. Flera lärare upplever att skriftliga omdömen är tidskrävande och att man inte riktigt ser fördelarna med ytterligare ett dokument att formulera. Här anser jag att rektorer och skolledning har ett stort ansvar. Dels med att se till att arbetet inte blir mer tidskrävande än nödvändigt, alltså att man fördelar arbetet jämnt och ser till att lärarna hinner med den dagliga verksamheten, men också att man är tillräckligt skicklig på att motivera och engagera lärarna i arbetet.

7. Slutsats

I inledningen av den här uppsatsen presenterade jag en hypotes om att skolors skriftliga omdömen uppvisar skilda kvaliteter i och med att de har möjlighet att på eget sätt utforma och formulera dem. Jag menade att innehållet och språket kunde vara två faktorer som skilde dem åt. Efter den här studien kan jag konstatera att innehållet har skilt sig åt mellan de undersökta skolorna. Lärarna har valt att fokusera och utforma innehållet på olika sätt och de har haft skilda åsikter om vilken typ av skriftligt omdöme som tilltalade dem mest. De frågor som jag då ställer är: Vad beror det här på? Varför är uppfattningarna så olika och hur kan man ändra på det? En anledning kan vara att reformen har varit för otydlig och att inte tillräckligt med information och tydliga exempel på skriftliga omdömen har presenterats. Därför tror jag att svaret på hur man kan ändra på det är så enkelt som tydligare riktlinjer, eller till och med exempelmallar som man kan använda. Jag anser även att det behövs mer utbildning och fler diskussioner skolor emellan för utbytet av erfarenheter.

Språket som har använts i omdömena har däremot inte varit så olik skolorna emellan. Samtliga lärare anser att balansen mellan informellt och formellt språk är den viktigaste men också svåraste biten att fokusera på när det gäller språkbruket. I introduktionen ställde jag mig även frågan vad de skriftliga omdömena egentligen säger. Efter insamlingen och studerandet av omdömen kan jag konstatera att de säger vad eleven kan, men inte i alla studerade fall vad den inte kan och vad den kan utveckla.

Av arbetet med den här uppsatsen känner jag att jag även kan dra vissa slutsatser angående de skriftliga omdömenas roll i skolans värld. För det första anser jag att det kommer att krävas mycket mer arbete med dem för att de ska fylla hela sin tänkta funktion. Det saknas kontinuitet i hur de utformas och formuleras och än så länge anser jag att de inte har förändrat synen på skolans uppgifter och roll i samhället. Trots detta tycker jag ändå att de visar på ett steg i rätt riktning för att få skolan att uppfattas som viktig och professionell. De är betydelsefulla för skolväsendet som sådant, det behövs förändring och man måste få igång en vettig och relevant diskussion kring elevernas kunskaper och hur dessa skall bedömas.

Jag anser även att arbetet med att utforma LPP:er behöver stödjas och förbättras. Dessa skall ju ligga till grund för de skriftliga omdömena och om skolorna väljer att ha olika antal LPP:er och inom olika arbetsområden kommer det att bli problematiskt att få någon kontinuitet och likvärdighet i de skriftliga omdömena. För att få en likvärdig och jämförbar bedömning behövs det stramare riktlinjer och mer styrning för att kunna ge alla elever samma chans att uppnå goda resultat och känna att de kommer framåt och utvecklas.

8. Referenser

Colnerud, G. & Granström, K. (2002). *Respekt för läraryrket: om lärares yrkesspråk och yrkesetik*. ([Ny, rev. och uppdaterad utg.]). Stockholm: HLS förl..

Dagens Nyheter (2008). *Omdömen från första klass oroar*. URL <http://www.dn.se/nyheter/sverige/omdomen-fran-forsta-klass-oroar-1.708712> [2010-12-09].

Dagens Nyheter (2010). *Rödgröna: Skriftliga omdömen från årskurs ett*. URL <http://www.expressen.se/nyheter/val2010/1.2054486/rodgrona-skriftliga-omdomen-fran-arshkurs-ett> [2010-12-15].

Esaiasson, P. (2007). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (3., [rev.] uppl.) Stockholm: Norstedts juridik.

Folke-Fichtelius, M. & Lundahl, C. (red.) (2010). *Bedömning i och av skolan: praktik, principer, politik*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur AB.

Harlen, W. (2005) *Formative and summative assessment – a harmonious relationship?*. Paper given at the ASF Seminar 2005. [PDF dokument]. URL <http://www.assessment-reform-group.org/images/ASF%20Report%204%20Appendix%20E.pdf> [2010-11-23].

Klapp Lekholm, A., Norell, J-O., Olsson, B., Pettersson, A. Pramling-Samuelsson, I., Samuelsson, N., Ridderlind, I. (2010). *Bedömning för lärande – en grund för ökat kunskande* (Publikation 331:3).

Lindström, L. & Lindberg, V. (red.) (2005). *Pedagogisk bedömning. Om att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap*. Stockholm: HLS förlag.

Leahy, S. & William, D. (2009). *From teachers to schools: scaling up professional development for formative assessment*. Paper presented at AERA 2009. [DOC dokument]. URL http://web.me.com/dylanwiliam/Dylan_Wiliams_website/Papers_04-10.html [2010-11-23].

Lundegård, A.-C. & Löfblad, A.-L. (2008). *Trevlig kille! Jobbar bra! Fortsätt så! Språket och innehållet i lärares skriftliga dokumentation inför utvecklingssamtalet*. Högskolan i Kalmar: Lärarprogrammet. [PDF dokument]. URL <http://lnu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:1227> [2010-11-22].

Läraryrket (2008). *Skriftliga omdömen riskerar spä på problem med likvärdigheten*. <http://www.lararforbundet.se/web/ws.nsf/documents/00322520?OpenDocument&menuid=00326A1C> [2010-12-09].

Lärarnas Riksförbund (2010). *Skriftliga omdömen populärt ämne under Skolforum*. URL <http://www.lr.se/lararnasriksforbund/nyhetsarkiv/nyheteryrkesverksam medlem/skriftliga omdomen populart amne underskolforum.5.615bdee312c0cb3df5a8000455.html> [2010-12-27].

Miljöpartiet (2009). (2009/10:Ub14) *Med anledning av prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*. Stockholm: Sveriges Riksdag. URL http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=410&dok_id=GX02Ub14 [2010-12-27].

Regeringen (2002). *Proposition 2002/03:1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning*. Stockholm: Regeringskansliet. URL http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=37&dok_id=GQ031d18 [2010-12-27].

Skolverket (1994). *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen, och fritidshemmet [Lpo-94]*. [PDF dokument]. URL <http://www.Skolverket.se/publikationer?id=1069> [2010-11-24].

Skolverket (2000). *Beslut i tillsynsärende*. [PDF dokument]. URL <http://www.Skolverket.net/content/1/c4/27/14/nacka.pdf> [2010-12-09].

Skolverket (2001). *Skrivelse*. [PDF dokument]. URL <http://www.skolverket.se/content/1/c4/12/80/nacka.pdf> [2010-12-09].

Skolverket (2004) *Yttrande*. [DOC dokument]. URL <http://www.skolverket.se/remisser?id=2003:3080> [2010-12-09].

Skolverket (2008a). *Allmänna råd och kommentarer - Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen*. [PDF dokument]. URL <http://www.Skolverket.se/publikationer?id=2114> [2010-11-24].

Skolverket (2008). *Allmänna råd och kommentarer - Åtgärdsprogram*. [PDF dokument]. URL <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1786> [2010-12-15].

Skolverket (2009). *IUP-processen – Arbetet med den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen*. [PDF dokument]. URL <http://www.Skolverket.se/publikationer?id=2300> [2010-11-22].

Skolverket (2010a). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: kapitel 1 och 2 [Lgr 11]*. [PDF dokument]. URL http://www.Skolverket.se/content/1/c6/02/21/84/Lgr11_kap1_2.pdf [2010-11-24].

Skolverket (2010b). *Skriftliga omdömen i grundskolans individuella utvecklingsplaner - En uppföljning och utvärdering av skolornas arbete ett år efter reformen*. [PDF dokument]. URL <http://www.Skolverket.se/publikationer?id=2350> [2010-11-22].

Stukát, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Sverige (1998). *Skollagen*. (1. uppl., i dess betydelse den 1 januari 1998). Stockholm: Norstedts juridik.

Utbildningsdepartementet (2008). *Departementspromemoria - En individuell utvecklingsplan*

med skriftliga omdömen. [PDF dokument]. URL

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/09/59/33/422eb9d2.pdf> [2010-11-22].

Wennbo Karin (2005). *Individuell planering – ett led i en önskvärd pedagogisk utveckling?*

Göteborg: Skolutvecklingsenheten. [PDF dokument].

URL

[http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/IUP_Rapport_2005.pdf/\\$file/IUP_Rapport_2005.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/sk/skolutvecklingsenheten/dalis2.nsf/vyFilArkiv/IUP_Rapport_2005.pdf/$file/IUP_Rapport_2005.pdf) [2010-11-24].

Bilaga 1: Skriftliga omdömen från skola A

Skriftligt omdöme för Flicka årskurs 6

<p>Svenska Flicka har förmågan att analysera en text och i grupp diskutera den. Hon kan skriva berättande och fakta texter på dator och läsligt för hand. Flicka förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förmåga att bearbeta sin text</p>	<p>Språkval Det vi har arbetat med och som eleverna förväntas kunna efter veckorna med franska är: att kunna presentera sig, räkna till 30, namn på färger, djur, kläder och veckodagar. Vi har arbetat med muntliga övningar, bilder, musik och ramsor. Flicka har jobbat bra på lektionerna, fast har ibland lätt för att göra andra saker. Flicka när uppsatta mål</p>
<p>Matematik Flicka har förmågan att anpassa räknemetod till uppgift och att beskriva hur hon gör sina uträkningar. Hon deltar aktivt i matematiska diskussioner i grupp. Hon förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förståelse för hur gradskiva används och hur procent räknas.</p>	<p>Engelska Flicka har förmågan att använda engelska i skrift och deltar aktivt i skriftlig kommunikation. Hon har förmågan att lyssna till och läsa olika slags texter och förstå vad de handlar om. Flicka har förmågan att genomföra uppgifter på egen hand och i samarbete med andra. Flicka förväntas nå uppsatta mål.</p>
<p>Naturorienterande ämnen Flicka förstår hur människan påverkar och har påverkat naturen, hon redovisar muntligt och skriftligt det hon har lärt. Flicka har förmågan att jämföra människors levnadsvillkor och i grupp, liten såväl som stor, aktivt diskutera dem. Flicka förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förståelse för hur jordklotet är uppbyggt och vad som påverkar klimatet.</p>	<p>Samhällsorienterande ämnen Flicka kan använda olika informationskällor så som Internet och litteratur för att skaffa den information hon behöver i sitt arbete. Hon har förmågan att diskutera världen, människors olika levnadsvillkor, etnisk tillhörighet och kultur i grupp. Flicka förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förmåga att kritiskt granska information.</p>
<p>Idrott Flicka förväntas nå uppsatta mål i idrott för åk 6 om hon fortsätter som nu. Hon deltar aktivt och tar ansvar.</p>	<p>Slöjd Flicka har nått målen för 5:an men har inte lagt ner något större arbete på lektionerna denna termin.</p>
<p>Musik Flicka deltar i sång och instrumentspel tillsammans med andra. Hon förstår och använder begreppen ackord, puls och rytm. Flicka lyssnar medvetet på musik från olika epoker och redovisar det hon hört. Flicka förväntas nå uppsatta mål</p>	<p>Bild Flicka känner till några kända konstnärer och kan diskutera deras bilder/konstverk. Hon har förmågan att bearbeta bild- och textmanus för att framställa en video i samarbete med andra. Flicka förväntas nå uppsatta mål. För vidare utveckling bör Flicka öva sin färdighet att beskriva upplevelser i</p>

	bild och att använda varierande målningstekniker.
--	---

<p>Kommentarer Flicka är omtänksam och mån om andra ibland i utsträckning att hon missar sitt eget arbete. Det är en fin egenskap! Flicka behöver träna på är att fokusera på rätt sak vid rätt tid.</p>	
<p>Svenska Flicka har förmågan att analysera och genrebestämma en text och i grupp diskutera den. Hon kan skriva berättande och fakta texter på dator och läsligt för hand. Flicka förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förmåga att bearbeta sin text.</p>	<p>Språkval Det vi har arbetat med och som eleverna förväntas kunna efter veckorna med franska är: att kunna presentera sig, räkna till 30, namn på färger, djur, kläder och veckodagar. Vi har arbetat med muntliga övningar, bilder, musik och ramsor. Flicka når inte uppsatta mål. För att nå uppsatta mål ska Flicka sköta sitt arbete och delta aktivt i lektionerna. (se ÅP)</p>

<p>Matematik Flicka har förmågan att anpassa räknemetod till uppgift och att beskriva hur hon gör sina uträkningar. Svenska Pojke har förmågan att analysera en text och i grupp diskutera den. Hon deltar aktivt i matematiska diskussioner i grupp. Hon förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förståelse för hur gradskiva används och hur procent räknas.</p>	<p>Engelska Flicka visar mycket god förmåga att uttrycka sig varierat och säkert i skrift och deltar aktivt i skriftlig kommunikation. Hon visar förmåga att lyssna till, läsa och förstå olika slags texter. Flicka visar förmåga att genomföra uppgifter på egen hand och i samarbete med andra. Flicka förväntas nå uppsatta mål</p>
<p>Naturorienterande ämnen Flicka förstår hur människan påverkar och har påverkat naturen, hon redovisar muntligt och skriftligt det hon har lärt. Flicka har förmågan att jämföra människors levnadsvillkor och i grupp, liten såväl som stor, aktivt diskutera dem. Flicka förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förståelse för hur jordklotet är uppbyggt och vad som påverkar klimatet.</p>	<p>Samhällsorienterande ämnen Flicka kan använda olika informationskällor så som Internet och litteratur för att skaffa den information hon behöver i sitt arbete. Hon har förmågan att diskutera världen, människors olika levnadsvillkor, etnisk tillhörighet och kultur i grupp. Flicka förväntas nå uppsatta mål. Flicka behöver utveckla sin förmåga att kritiskt granska information.</p>
<p>Idrott Flicka förväntas nå uppsatta mål i idrott för åk 6 om hon fortsätter som nu. Hon deltar för det mesta aktivt och tar ansvar.</p>	<p>Slöjd Flicka når uppsatta mål</p>
<p>Musik Flicka deltar i sång och instrumentspel tillsammans med andra. Hon förstår och använder begreppen ackord, puls och rytm. Flicka lyssnar medvetet på musik från olika epoker och redovisar det hon hört. Flicka förväntas nå uppsatta mål</p>	<p>Bild Flicka känner till några kända konstnärer och kan diskutera deras bilder/konstverk. Hon har förmågan att bearbeta bild- och textmanus för att framställa en video i samarbete med andra. Flicka förväntas nå uppsatta mål. För vidare utveckling bör Flicka öva sin färdighet att beskriva upplevelser i bild och att använda varierande målningstekniker.</p>

Kommentarer Flicka är en omtänksam och omtyckt tjej. Hon behöver dock träna på sitt bemötande mot människor hon inte känner och även då vara den studiemotiverade och engagerade tjej hon alltid är.

Skriftligt omdöme för Pojke årskurs 6

<p>mål ska Pojke träna på att skriva berättande texter för hand och på dator samt öva sin färdighet att läsa med flyt. (se ÅP)</p>	<p>ramsor. Pojke når uppsatta mål</p>
<p>Matematik Pojke har förmågan att anpassa räknemetod till uppgift och att beskriva hur han gör sina uträkningar. Han deltar i matematiska diskussioner i grupp. Han behärskar inte hur division med höga tal och rest räknas eller hur en gradskiva används och når inte uppsatta mål. För att nå uppsatta mål ska Pojke utveckla sin förståelse för hur division med höga tal och rest räknas och hur gradskiva används. (se ÅP)</p>	<p>Engelska Pojke visar förmåga att lyssna och förstå. Pojke talar eller skriver inte på engelska under lektionerna och når inte uppsatta mål. För att nå uppsatta mål ska Pojke genomföra de uppgifter han får. (se ÅP)</p>
<p>Naturorienterande ämnen Pojke förstår hur människan påverkar och har påverkat naturen, han redovisar muntligt och skriftligt det han har lärt. Pojke har förmågan att jämföra människors levnadsvillkor och i grupp, liten såväl som stor, diskutera dem. Pojke förväntas nå uppsatta mål. Pojke behöver utveckla sin förståelse för hur jordklotet är uppbyggt och vad som påverkar klimatet</p>	<p>Samhällsorienterande ämnen Pojke kan använda olika informationskällor så som Internet och litteratur för att skaffa den information han behöver i sitt arbete. Han har förmågan att diskutera världen, människors olika levnadsvillkor, etnisk tillhörighet och kultur i grupp. Pojke förväntas nå uppsatta mål. Pojke behöver utveckla sin förmåga att kritiskt granska information och arbeta i grupp med andra.</p>
<p>Idrott Pojke förväntas nå uppsatta mål i idrott för åk 6 om han fortsätter som nu. Deltar aktivt och tar ansvar.</p>	<p>Slöjd Pojke når uppsatta mål</p>
<p>Musik Pojke deltar i sång och instrumentspel tillsammans med andra, han förstår och använder begreppen ackord, puls och rytm. Han lyssnar medvetet på musik från olika epoker och redovisar det han hört. Pojke förväntas nå uppsatta mål</p>	<p>Bild Pojke känner till några kända konstnärer och kan diskutera deras bilder/konstverk. Han har förmågan att bearbeta bild- och textmanus för att framställa en video i samarbete med andra. Pojke förväntas nå uppsatta mål. För vidare utveckling bör Pojke öva sin färdighet att beskriva upplevelser i bild och att använda varierande målningstekniker.</p>

Kommentarer Pojke är en omtänksam och omtyckt kille i klassen. Han behöver träna på att driva arbetet framåt i gruppuppgifter.

Bilaga 2: Skriftliga omdömen från skola B

Namn: Pojke
Klass: 5
2010 HT

Svenska (Sv) - Läsa

Du som elev behärskar att:

- ✓ lyssna och följa med i handlingen när någon läser högt
- ✓ förstå det du läser och att du kan berätta vad det handlar om
- ✓ märka när du läser fel
- "läsa mellan raderna"/förstå poänger vid egen läsning av elevnära texter
- ✓ läsa för upplevelse och lärande
- läsa olika typer av texter ofta och regelbundet
- läsa elevnära texter med flyt
- sökläsa, djupläsa och att läsa med intonation
- läsa längre texter med flyt och förståelse

Du som elev behöver arbeta mer med att:

- lyssna och följa med i handlingen när någon läser högt
- ✓ förstå det du läser och att du kan berätta vad det handlar om
- märka när du läser fel
- ✓ "läsa mellan raderna"/förstå poänger vid egen läsning av elevnära texter
- ✓ läsa för upplevelse och lärande
- ✓ läsa olika typer av texter ofta och regelbundet
- ✓ läsa elevnära texter med flyt
- ✓ sökläsa, djupläsa och att läsa med intonation
- ✓ läsa längre texter med flyt och förståelse
- ✓ Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Din läsning har gått framåt. Det är mycket bra att du läser kortare bitar högt i klassen. Du behöver fortsätta öva på att läsa tydligare och med mer flyt. Du har ganska bra läsförståelse.

Matematik (Ma)

Du som elev behärskar att:

- ✓ läsa och skriva tal inom talområdet 0 –1 000 000
- ✓ ordna tal efter storlek
- ✓ addera, subtrahera, multiplicera och dividera inom talområdet
- ✓ använda enheterna meter, kilometer och mil
- ✓ räkna ut en rektangels area och använda enheterna kvadrat-cm och kvadrat-m
- förstå och använda skala
- ✓ skriva kronor och öre som decimaltal
- storleksordna och räkna med decimaltal
- ✓ jämföra och använda l, dl och cl
- jämföra och använda kg, hg och g
- ✓ använda tidtabell
- läsa av och förstå linjediagram och cirkeldiagram samt rita linjediagram
- räkna ut medelvärde

Du som elev behöver arbeta mer med:

- läsa och skriva tal inom talområdet 0 –1 000 000
- ordna tal efter storlek
- addera, subtrahera, multiplicera och dividera inom talområdet
- använda enheterna meter, kilometer och mil
- räkna ut en rektangels area och använda enheterna kvadrat-cm och kvadrat-m
- ✓ förstå och använda skala
- skriva kronor och öre som decimaltal
- ✓ storleksordna och räkna med decimaltal
- jämföra och använda l, dl och cl
- ✓ jämföra och använda kg, hg och g
- använda tidtabell
- ✓ läsa av och förstå linjediagram och cirkeldiagram samt rita linjediagram
- ✓ räkna ut medelvärde
- Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Du måste komma ihåg att skriva enhet i svaret. Tänk på att alltid kontrollera om svaret är rimligt. Kontrollräkna oftare. Du behöver öva mer på tabellerna. Allt för ofta glömmar du att göra läxorna.

Engelska (En)

Du som elev behärskar att:

- känna till något om hur man lever i något land där man talar engelska
- förstå hur du lär dig ord och fraser
- skriva enkla texter som andra kan förstå
- lösa uppgifter skriftligt och muntligt själv eller med andra
- förstå det viktigaste i enkla instruktioner och beskrivningar
- berätta om dig själv eller beskriva andra
- delta i enkla samtal som handlar om saker du känner till

Du som elev behöver arbeta mer med att:

- känna till något om hur man lever i något land där man talar engelska
- förstå hur du lär dig ord och fraser
- skriva enkla texter som andra kan förstå
- lösa uppgifter skriftligt och muntligt själv eller med andra
- förstå det viktigaste i enkla instruktioner och beskrivningar
- berätta om dig själv eller beskriva andra
- delta i enkla samtal som handlar om saker du känner till
- Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Eftersom du har svårigheter att läsa och skriva på svenska blir även engelskan svår. Det är mycket viktigt att du tränar på din läxa varje vecka. Du får hjälp av spec.lärare 40 min/vecka. Använd den tiden på bästa sätt. Du måste börja träna för att ha en möjlighet att nå målen för G.

Namn: Flicka

Klass: 5

2010 HT

Svenska (Sv) - Läsa

Du som elev behärskar att:

- lyssna och följa med i handlingen när någon läser högt
- förstå det du läser och att du kan berätta vad det handlar om
- märka när du läser fel
- "läsa mellan raderna"/förstå poänger vid egen läsning av elevnära texter
- läsa för upplevelse och lärande
- läsa olika typer av texter ofta och regelbundet
- läsa elevnära texter med flyt
- sökläsa, djupläsa och att läsa med intonation
- läsa längre texter med flyt och förståelse

Du som elev behöver arbeta mer med att:

- lyssna och följa med i handlingen när någon läser högt
- förstå det du läser och att du kan berätta vad det handlar om
- märka när du läser fel
- "läsa mellan raderna"/förstå poänger vid egen läsning av elevnära texter
- läsa för upplevelse och lärande
- läsa olika typer av texter ofta och regelbundet
- läsa elevnära texter med flyt
- sökläsa, djupläsa och att läsa med intonation
- läsa längre texter med flyt och förståelse
- Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Du läser mycket bra och tydligt. Du är duktig på att söka information i olika typer av texter. Detta är något vi ska jobba mer med och något som du kan utveckla ytterligare. Du har bra läsförståelse.

Matematik (Ma)

Du som elev behärskar att:

- ✓ läsa och skriva tal inom talområdet 0 –1 000 000
- ✓ ordna tal efter storlek
- ✓ addera, subtrahera, multiplicera och dividera inom talområdet
- ✓ använda enheterna meter, kilometer och mil
- ✓ räkna ut en rektangels area och använda enheterna kvadrat-cm och kvadrat-m
- förstå och använda skala
- skriva kronor och öre som decimaltal
- storleksordna och räkna med decimaltal
- jämföra och använda l, dl och cl
- jämföra och använda kg, hg och g
- ✓ använda tidtabell
- läsa av och förstå linjediagram och cirkeldiagram samt rita linjediagram
- räkna ut medelvärde

Du som elev behöver arbeta mer med:

- läsa och skriva tal inom talområdet 0 –1 000 000
- ordna tal efter storlek
- addera, subtrahera, multiplicera och dividera inom talområdet
- använda enheterna meter, kilometer och mil
- räkna ut en rektangels area och använda enheterna kvadrat-cm och kvadrat-m
- ✓ förstå och använda skala
- ✓ skriva kronor och öre som decimaltal
- ✓ storleksordna och räkna med decimaltal
- ✓ jämföra och använda l, dl och cl
- ✓ jämföra och använda kg, hg och g
- använda tidtabell
- ✓ läsa av och förstå linjediagram och cirkeldiagram samt rita linjediagram
- ✓ räkna ut medelvärde
- Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Du är mycket duktig i matematik. Du skulle ha mycket fler rätt om du tog för vana att kontrollräkna dina uppgifter. Enheter, skala, diagram och medelvärde skall vi arbeta med under kommande veckor.

Engelska (En)

Du som elev behärskar att:

- ✓ känna till något om hur man lever i något land där man talar engelska
- ✓ förstå hur du lär dig ord och fraser
- ✓ skriva enkla texter som andra kan förstå
- ✓ lösa uppgifter skriftligt och muntligt själv eller med andra
- ✓ förstå det viktigaste i enkla instruktioner och beskrivningar
- ✓ berätta om dig själv eller beskriva andra
- ✓ delta i enkla samtal som handlar om saker du känner till

Du som elev behöver arbeta mer med att:

- känna till något om hur man lever i något land där man talar engelska
- förstå hur du lär dig ord och fraser
- skriva enkla texter som andra kan förstå
- lösa uppgifter skriftligt och muntligt själv eller med andra
- förstå det viktigaste i enkla instruktioner och beskrivningar
- berätta om dig själv eller beskriva andra
- ✓ delta i enkla samtal som handlar om saker du känner till
- Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Ett bra sätt att utveckla ordförrådet är att utsätta sig för utmaningar. Att läsa engelskspråkiga böcker, översätta låttexter, skriva dikter, brev och berättelser liksom se på engelska filmer och tv program med engelsk text, innebär att du tränar upp ditt språk på flera olika sätt. Det är viktigt att du hittar de sätt som passar dig allra bäst. Jag personligen tycker att det är bra om du skriver så mycket som möjligt för då tränar du upp både ordförråd och stavning. Skriv gärna och berätta om din dag som varit. Det behöver inte handla om något speciellt utan bara att du kommer igång och skriver. Prata engelska så fort du får möjlighet. Du kan ju fråga en kompis om ni skall försöka en hel lektion eller rast.

Namn: Flicka

Klass: 5

2010 HT

Svenska (Sv) - Läsa

Du som elev behärskar att:

- ✓ lyssna och följa med i handlingen när någon läser högt
- ✓ förstå det du läser och att du kan berätta vad det handlar om
- ✓ märka när du läser fel
- ✓ "läsa mellan raderna"/förstå poänger vid egen läsning av elevnära texter
- ✓ läsa för upplevelse och lärande
- ✓ läsa olika typer av texter ofta och regelbundet
- ✓ läsa elevnära texter med flyt
- ✓ sökläsa, djupläsa och att läsa med intonation
- ✓ läsa längre texter med flyt och förståelse

Du som elev behöver arbeta mer med att:

- lyssna och följa med i handlingen när någon läser högt
- förstå det du läser och att du kan berätta vad det handlar om
- märka när du läser fel
- ✓ "läsa mellan raderna"/förstå poänger vid egen läsning av elevnära texter
- läsa för upplevelse och lärande
- läsa olika typer av texter ofta och regelbundet
- läsa elevnära texter med flyt
- ✓ sökläsa, djupläsa och att läsa med intonation
- läsa längre texter med flyt och förståelse
- Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Du läser mycket bra och tydligt. Du är på god väg att bli riktigt duktig på att söka information i olika typer av texter. Detta är något vi ska jobba mer med och något som du kan utveckla ytterligare. Du har bra läsförståelse.

Matematik (Ma)

Du som elev behärskar att:

- ✓ läsa och skriva tal inom talområdet 0 –1 000 000
- ✓ ordna tal efter storlek
- ✓ addera, subtrahera, multiplicera och dividera inom talområdet
- använda enheterna meter, kilometer och mil
- ✓ räkna ut en rektangels area och använda enheterna kvadrat-cm och kvadrat-m
- förstå och använda skala
- ✓ skriva kronor och öre som decimaltal
- storleksordna och räkna med decimaltal
- jämföra och använda l, dl och cl
- jämföra och använda kg, hg och g
- använda tidtabell
- läsa av och förstå linjediagram och cirkeldiagram samt rita linjediagram
- räkna ut medelvärde

Du som elev behöver arbeta mer med:

- läsa och skriva tal inom talområdet 0 –1 000 000
- ordna tal efter storlek
- addera, subtrahera, multiplicera och dividera inom talområdet
- ✓ använda enheterna meter, kilometer och mil
- räkna ut en rektangels area och använda enheterna kvadrat-cm och kvadrat-m
- ✓ förstå och använda skala
- skriva kronor och öre som decimaltal
- ✓ storleksordna och räkna med decimaltal
- ✓ jämföra och använda l, dl och cl
- ✓ jämföra och använda kg, hg och g
- använda tidtabell
- ✓ läsa av och förstå linjediagram och cirkeldiagram samt rita linjediagram
- ✓ räkna ut medelvärde
- Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Diagnoser och prov: 10 av 15, 16 av 19, 10 av 15

Du arbetar oftast bra på lektionerna. Glöm inte att kontrollera om svaret du får är rimligt. Du är ganska ofta osäker på hur du skall lösa benämnda uppgifter. Be om hjälp så du kommer vidare. Behöver bli säkrare på enheterna. Glöm inte att ange sort där det behövs. Lämnar in läxor i tid.

Engelska (En)

Du som elev behärskar att:

- ✓ känna till något om hur man lever i något land där man talar engelska
- ✓ förstå hur du lär dig ord och fraser
- ✓ skriva enkla texter som andra kan förstå
- ✓ lösa uppgifter skriftligt och muntligt själv eller med andra
- ✓ förstå det viktigaste i enkla instruktioner och beskrivningar
- berätta om dig själv eller beskriva andra
- delta i enkla samtal som handlar om saker du känner till

Du som elev behöver arbeta mer med att:

- känna till något om hur man lever i något land där man talar engelska
- förstå hur du lär dig ord och fraser
- skriva enkla texter som andra kan förstå
- lösa uppgifter skriftligt och muntligt själv eller med andra
- ✓ förstå det viktigaste i enkla instruktioner och beskrivningar
- ✓ berätta om dig själv eller beskriva andra
- ✓ delta i enkla samtal som handlar om saker du känner till
- Åtgärdsprogram finns

Skriftligt omdöme

Du är lite osäker och rädd att säga/läsa fel. Du gör dina läxor bra varannan vecka. Ett bra sätt att utveckla ordförrådet är att utsätta sig för utmaningar. Att läsa engelskspråkiga böcker, översätta låttexter, skriva dikter, brev och berättelser liksom se på engelska filmer och tv program med engelsk text, innebär att du tränar upp ditt språk på flera olika sätt. Det är viktigt att du hittar de sätt som passar dig allra bäst. Jag personligen tycker att det är bra om du skriver så mycket som möjligt för då tränar du upp både ordförråd och stavning. Skriv gärna och berätta om din dag som varit. Det behöver inte handla om något speciellt utan bara att du kommer igång och skriver. Prata engelska så fort du får möjlighet. Du kan ju fråga om en klasskamrat och du skall försöka en hel lektion eller rast.

Bilaga 3: Skriftliga omdömen från skola C

Skriftligt omdöme

Flicka år 5

Svenska

Du har en bra läsförståelse när det gäller avkodning och direkttolkning, dvs du kan läsa en text och svara på frågor som ställs direkt från texten. Du kan läsa olika texter och förstå att de har olika syften, dvs. att de har olika mottagare. Du kan aktivt lyssna på en text vid högläsning eller annan inläsning, och ta till dig information.

För en fortsatt god utveckling skall du arbeta mer med den djupare läsförståelsen och analysera och tolka texter, läsa mellan raderna

Du har nått målen för området.

Matte

Geometri

Du har nått vissa av de mål vi satt upp i området geometri, de mål som handlar om att se, jämföra figurer, mäta areor, använda olika mätverktyg.

För att nå alla mål, behöver du kunna arbeta mer teoretiskt med uppgifterna, och kunna översätta det vi gör med händerna och ögonen till ett mattespråk.

Taluppfattning

Du har visat att du kan förstå och använda en tallinje. Du har också visat att du kan vårt positionssystem med ental, tiotal osv. Du vet att siffran har olika värde beroende på var i talet den står. Du kan visa skriftliga räknemetoder i addition.

För en fortsatt utveckling skall du visa att du kan behärska minst en skriftlig räknemetod i subtraktion, multiplikation och division.

Du har snart nått målen för detta område.

Tema

Samhällskunskap

Du har genom ditt arbete med de 7 riksdagspartierna visat att du kan dem alla. Du kan också vilka som tillhör de olika blocken.

Du har genom ditt arbete med det egna partiet visat att du kan arbeta tillsammans med andra och att du kan följa en demokratisk process. Det gjorde ni genom att enas om olika saker inom partiet. Det var inte alltid ni var överens, men ni kunde ändå komma fram till en lösning. Ni arbetade fram ett parti, Skoldemokraterna, som ville att alla barn som blir mobbade skulle kunna få hjälp av vilken vuxen som helst.

Du har nått målen för området.

Biologi

Du arbetar bra och metodiskt när du arbetar laborativt. Du kan också dra slutsatser av de laborationer vi gjort. Att arbeta praktiskt är du bra på.

Du behöver träna mer på att söka efter information på Internet, och på att sökläsa för att hitta rätt bland all text.

Du har nått målen som handlar om laborationer och praktiskt arbete.

Du har ännu inte nått de mål som handlar om att söka, hitta och sälla information.

Skriftligt omdöme

Pojke år 5

Svenska

Du har god läsförståelse, både vad gäller avkodning och djupläsning.. Du kan läsa olika texter och förstå att de har olika syften, dvs. att de har olika mottagare. Du kan aktivt lyssna på en text vid högläsning eller annan inläsning, och ta till dig information. Du kan också analysera en text och på så sätt få en djupare läsförståelse.

Du har nått målen för området med god marginal.

Matte

Geometri

Du har visat att du kan alla de delar vi arbetat med. Du har också visat att du många gånger kan mer än vad som krävs, med det menas att du har nått längre än målen. Det visar du genom att förklara och sätta ord till dina lösningar. Du kan visa hur du tänker, både genom att berätta och genom att rita bilder eller symboler. Du har visat på högre kvalitéer i området geometri.

Du har nått målen för området med god marginal.

Taluppfattning

Du har visat att du kan förstå och använda en tallinje. Du har också visat att du kan vårt positionssystem med ental, tiotal osv. Du vet att siffran har olika värde beroende på var i talet den står. Du kan visa skriftliga räknemetoder i addition, subtraktion, multiplikation och division.

Du har nått längre än de mål vi satt upp för detta område.

Tema

Samhällskunskap

Du har genom ditt arbete med de 7 riksdagspartierna visat att du kan dem alla. Du kan också vilka som tillhör de olika blocken.

Du har genom ditt arbete med det egna partiet visat att du kan arbeta tillsammans med andra och att du kan följa en demokratisk process. Det gjorde ni genom att enas om olika saker inom partiet. Det var inte alltid ni var överens, men ni kunde ändå komma fram till en lösning. Ni arbetade fram ett parti, Sjukvårdspartiet, som framförallt ville arbeta för bättre akutsjukvård i fattiga länder.

Du har nått målen för området.

Biologi

Du arbetar bra och metodiskt när du arbetar laborativt. Du kan också dra slutsatser av de laborationer vi gjort. Du kan söka information på Internet, och du kan sälla bort det du inte vill ha. Du kan använda den information du fått fram och göra den till din kunskap.

Du har visat att du har de faktakunskaper som krävs för området.

Du har nått alla mål för området.

Flicka år 4

Svenska:

**** är en mycket god läsare, hon läser med mycket god läshastighet och läser tydligt och med inlevelse vid högläsning. Hon har också en mycket god läsförståelse och kan förstå och utläsa även det som inte skrivs. Dvs. hon kan tolka och läsa mellan raderna.

**** har en mycket god språklig medvetenhet. Hon kan använda sig av nyanser och förstärkning i skriftspråket. Hon kan använda sig av olika språk beroende på mottagare och genre. Hon skriver med lätthet olika sorters texter, och ställer om sitt språk.

**** har med god marginal nått målen för de områden vi arbetat med.

Matematik:

**** behärskar både huvudräkning och aritmetik i addition, subtraktion, multiplikation och division. Hon kan därmed lösa räkneuppgifter i hela talspannet. Hon använder sig av bra problemlösningstrategier, och arbetar metodiskt med den information som finns.

**** visar att hon kan de geometriska formerna för plana figurer, och beskriva en trubbig, en spetsig och en rät vinkel. Hon kan använda symmetri och symmetrilinjer, och hon kan se mönster i talföljder.

**** har med god marginal nått målen inom de områden vi arbetat med.

Engelska:

**** läser med ett bra uttal, och har ett bra ordförråd i engelska. Hon förstår och kan översätta större delen i de texter vi jobbar med. Genom att förstå de flesta orden kan hon få ett sammanhang i texten. **** kan uttrycka sig med meningar för att till exempel fråga om vägen, beställa på restaurang eller berätta om sig själv.

**** har med god marginal nått de mål vi satt upp för skolår 4.

SO, Samhällsorienterande ämnen:

Vi har arbetat med områdena Samhällskunskap – Årskrönikor och Religion – De 5 stora världsreligionerna.

**** har visat att hon kan arbeta utifrån ett demokratiskt förhållningssätt i ett grupparbete. Hon har visat att hon kan använda information och omvandla den till kunskap. De konkreta ämnesmål vi arbetat med har **** uppnått.

**** har med god marginal nått målen inom de områden vi arbetat med.

NO, Naturorienterade ämnen:

Vi har arbetat med området Teknik - Konstruktion

**** kan använda en teknik som bygger för hållbarhet. Det har hon visat genom att både bygga höga torn och skydd för ägg.

Hon har också visat att hon förstår och kan använda rörliga delar.

**** har med god marginal målen för de områden vi arbetat med.

Bilaga 4: Intervjufrågor

Angående skolans egna skriftliga omdömen

1. Hur har de skriftliga omdömena utformats? Hur gick proceduren till? Vem/vilka utformade dem?
2. Hur har arbetet med att utforma LPP:er gått till?
3. Hur knyts de skriftliga omdömena samman med IUP:erna?
4. Vilka positiva/negativa effekter kan du se med skriftliga omdömen?
5. Ser du några tillgångar/brister i dina skriftliga omdömen?
6. Hur går tankegångarna kring hur språket används i de skriftliga omdömena? Ordval, termer, formellt/informellt etc.
7. Anser du att skriftliga omdömen är betydelsefulla?
8. Har du fått några kommentarer eller åsikter från eleverna? Vad anser de om skriftliga omdömen? Positivt/negativt?

Angående de andra skolornas skriftliga omdömen

1. Vad anser du som lärare om dessa olika typer av skriftliga omdömen? Hur reagerar du på dem?
2. Om du tar ett föräldraperspektiv – hur skulle du uppfatta dessa omdömen? Skulle du förstå vad som menas med kommentarerna?

Bilaga 5: Missiv

Anhållan om tillstånd för deltagande i samtalsintervju för ett examensarbete vid lärarutbildningen vid Göteborgs universitet

Jag är en student som utbildar mig till lärare vid Göteborgs Universitet. Jag skall nu skriva den avslutande uppgiften inom lärarutbildningen som är mitt examensarbete och som ger mig min lärarbehörighet.

Examensarbetets syfte är ta reda på hur de skriftliga omdömena kan skilja sig åt mellan skolor inom en och samma kommun och vad lärare anser om dem. De viktigaste frågorna jag behöver få svar på handlar om hur arbetet med skriftliga omdömen fungerar samt uppfattningar och åsikter kring dem. För att kunna besvara dessa frågor behöver jag samla in material i form av befintliga skriftliga omdömen samt samtalsintervjuer med lärare.

Jag vill med detta brev be dig som lärare om tillåtelse att använda de skriftliga omdömen som du skrivit samt att använda samtalsintervjun i mitt examensarbete. Alla elever och lärare kommer att garanteras anonymitet. De skolor som finns med i undersökningen kommer inte att nämnas vid namn eller på annat sätt kunna vara möjliga att urskilja i undersökningen. I enlighet med de etiska regler som gäller är deltagandet helt frivilligt. Du har rättigheten att intill den dag arbetet är publicerat, när som helst välja att avbryta deltagandet. Materialet behandlas strikt konfidentiellt och kommer inte att finnas tillgängligt för annan forskning eller bearbetning.

Sätt ett kryss i den ruta som gäller för er del:

- Som lärare ger jag mitt tillstånd till att använda det material samt samtalsintervjun jag har tillhandahållit i undersökningen.
- Som lärare ger jag inte mitt tillstånd till att använda det material samt samtalsintervjun jag har tillhandahållit i undersökningen.

Datum .....

.....
Lärares underskrift

Har ni ytterligare frågor ber vi er kontakta oss på nedanstående adresser eller telefonnummer:

Ansvarig student:

Annika Jansson

0738 - 48 08 43

an.jansson@hotmail.com

Handledare: *Elsi-Briith Jodal*, PhD-student, 0703 - 33 72 83, Göteborgs universitet,

Kursansvarig lärare: *Jan Carle*, docent, Göteborgs universitet, Sociologiska institutionen, 031 - 786 47 92